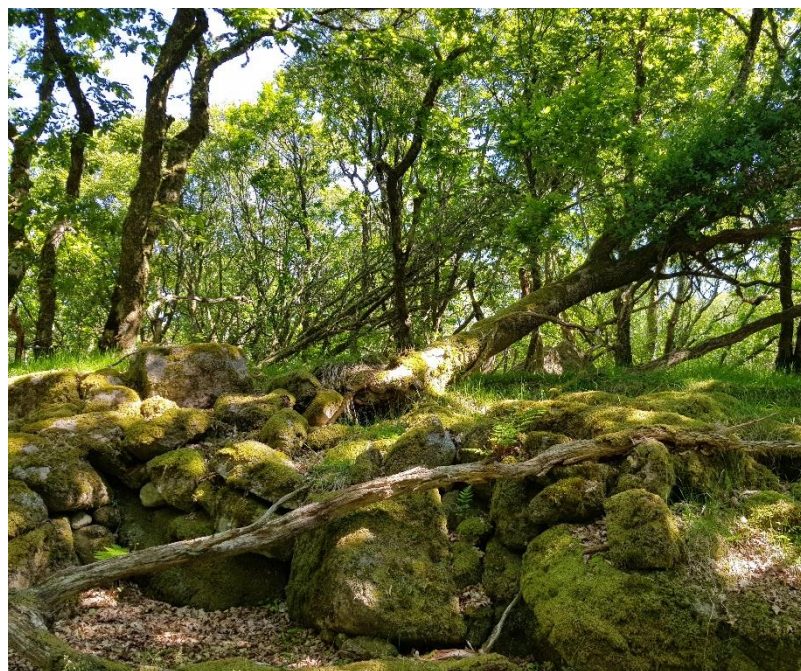

Skjøtselsplan for Ullerøy, Farsund kommune, Agder

Oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt
naturtype

Siri Khalsa / Maria Hertzberg

Skjøtselsplan for Ullerøy, Farsund kommune, Agder

Forfattere: Siri Khalsa / Maria Hertzberg

Publisert: 31.05.2023

Antall sider: 54 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Agder

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Khalsa, S., Hertzberg, M. 2023. Skjøtselsplan for Ullerøy, Farsund kommune, Agder. Biofokus rapport 2023-023. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Beitemark / Eikeskog / Kystlynghei / Kysten / Heiblåfjær. Foto: Siri Khalsa

Biofokus rapport 2023–023

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-195-0

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Skjøtselsplanen for Ullerøy i Farsund kommune er utarbeidet av Biofokus ved Siri Khalsa og Maria Hertzberg på oppdrag fra Statsforvalteren i Agder. Planen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av de trua naturtypene slåttemark og kystlynghei, og er i samsvar med handlingsplanen for utvalgt naturtype slåttemark. Den baserer seg på feltbefaring og intervjuer med grunneier og skjøtselsansvarlig.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del gir en kort beskrivelse av slåttemark på Sørlandet, samt en generell beskrivelse av kystlynghei og skjøtsel av kystlynghei. Andre del er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen. Denne delen beskriver naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak som bør gjennomføres innenfor lokalitetene. Som vedlegg finnes også en beskrivelse av de verdifulle naturtypene som inngår i drifta. Naturtyper og artsfunn er tilgjengelig i Miljødirektoratets naturbase og Artskart.

Biofokus takker Statsforvalteren ved Marie Bjelland for et godt samarbeid i prosessen med skjøtselsplanen. Vi takker også skjøtselsansvarlig Arne Stray-Pedersen for faktaopplysninger, god dialog og verdifulle innspill til planen.

Oslo, 31. mai 2023

Siri Khalsa og Maria Hertzberg

Kusymre i slåttemark. Naturtypelokalitet: Ullerøy 13. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

Innhold

1	Slåttemark på Sørlandet	5
2	Generelt om kystlynghei.....	7
2.1	Ulike typer kystlynghei.....	8
2.2	Geografiske variasjoner av kystlynghei.....	8
3	Generelt om skjøtsel av kystlynghei	9
3.1	Beiting og dyrehold i kystlynghei	9
3.2	Lyngsviing	11
3.3	Restaurering av kystlynghei	12
3.4	Mer informasjon.....	12
4	Skjøtselsplan for Ullerøy	13
4.1	Driftsbeskrivelse av kystlynghei	15
4.2	Innledning.....	16
4.3	Artsmangfold	21
4.4	Hensyn og prioriteringer	22
4.5	Tradisjonell og nåværende drift.....	23
4.6	Mål for verdifull slåttemark	25
4.7	Restaureringstiltak.....	26
4.8	Skjøtselstiltak	27
4.9	Oppfølging av skjøtselsplanen	30
5	Kilder.....	31
	Vedlegg.....	32
	Bilder	32
	Naturtypelokaliteter	40
	Artsliste	47
	Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater	51
	Retningslinjer for lyngsviing utarbeidet av SNO	52

1 Slåttemark på Sørlandet

Tradisjonelle slåttemarker er naturenger i inn- og utmark med ville plantearter, som har blitt slått for å skaffe vinterfôr til husdyra. Slåttemarkene ble gjerne slått seint i sesongen, etter at de fleste plantene hadde blomstret og satt frø. De er ofte overflatelydda for stein, men har i mindre grad vært oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og er ikke- eller i liten grad gjødsla. Slåttemarkene har tradisjonelt vært høstbeita og kanskje også vårbeita. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer imidlertid fra sted til sted.

Slåttemarkene er ofte urterike (blomsterrike) og omtales gjerne som «blomsterenger». De huser også ofte et stort mangfold av insekter. Artssammensetningen i slåttemarkene på Agder varierer med bl.a. avstanden til kysten, høyde over havet og jordsmonn. Etter fuktighetsforholdene i marka, skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng. Indre Agder har mange magre enger på grunnlendt mark og fattig grunnfjellsberggrunn. Med god hevd kan likevel fattig mark opptre relativt arts- og fargerik.

Tørrengene i skogsbygdene og dalstrøkene på Agder er de tradisjonelle «blomsterengene» med ryllik, blåklokke, gulaks, engkvein, prestekrage, smalkjempe, engfiol, firkantperikum, tiriltunge, legeveronika, stemorsblom og øyentrøst, og mer spredt med kattefot og engnellik. På mer næringsrik mark vokser flekkgrisøre, engtjæreblom og prikkperikum. På tørr mark i kyststrøkene vokser i tillegg kystgrisøre, bergmynte, rundskolm, gulmaure og blåmunke..

Tørr til frisk eng fra Landsverk i Gjerstad med prestekrage, blåklokke, engtjæreblom, føllblom, smalkjempe, hvitkløver, småsyre, tveskjeggveronika, engkvein, gulaks m.fl. T.h. tørreng fra Kjevik ved Kristiansand med mye prikkperikum og blåmunke bl.a. Begge foto ES.

I fattig *friskeng* (litt fuktigere eng) finnes på Agder gjerne finnskjegg, blåtopp, jonsokkoll, småengkall, bakkefrytle, ryllik, blåklokke, rødknapp, blåknapp, prestekrage, karve, gjeldkarve, engsyre, hvitkløver, tepperot, føllblom, engsoleie, øyentrøst, stormaure, tveskjeggveronika og legeveronika. Spredt kan også mindre vanlige arter som nattfiol, harerug, hvitkurle og solblom dukke opp. Hvitkurle og solblom står på den norske rødlista for arter (Artsdatabanken 2021).

Agder, og spesielt øvre Setesdal, er et kjerneområde for solblom i Norge. På frisk mark med rikere berggrunn eller på mark som tilføres rikt sigevann, kan det i tillegg vokse arter som rødsveve, skogstorkenebb, søstermarihånd, brudespore, marinøkkel og storblåfjær. Ved kysten kan man finne kystmaure, marigras og jordnøtt (Vest-Agder), og i fjellet vokser hvitkurle, grønncurle, svarttopp, fjellbakkestjerne og snøsøte i slik kulturmark. Flere av disse er trua i Norge i dag.

Planter en kan finne i slåttemarkene på Agder; f.v. rødknapp, harerug, tirilltunge og engnellik. Engnellik er relativt sjelden å finne. Alle foto ES.

I de fuktigste områdene vokser gjerne arter som: hvitbladtistel, enghumleblom, krypsoleie og hanekam.

Fuktig slåttemark med mye hanekam og duskstarr på Sandøya i Tvedestrand. Foto ES.

Mange gamle slåttemarkar brukes i dag til beite eller er grodd igjen. «Tradisjonelle» slåttemarkar har derfor blitt svært sjeldne og det er spesielt viktig at gjenværende slåttemarkar holdes i hevd. Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i veiledningsheftet (Svalheim et al. 2018), og konkrete råd for skjøtsel av din lokalitet beskrives i denne skjøtelsplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter fra engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Sørlandet (Bele et al. 2011). Mye av denne teksten om slåttemark på Sørlandet er hentet fra den.

2 Generelt om kystlynghei

Kystlynghei er en flere tusen år gammel naturtype som er dominert av røsslyng. Naturtypen har blitt til i de ytterste, oseaniske strøkene langs kysten der klimaet er så mildt at småfe har kunnet gå ute hele året, eller det meste av året. Om sommeren har også storfe beitet i lyngheia, og lyng ble slått til vinterfôr. For å skape godt beitegrunnlag ble lyngheiene svidd slik at det oppsto en mosaikk av gras- og urtevegetasjon (på nysvidde arealer) og lyngvegetasjon. Røsslyng er en vintergrønn dvergbusk som beites hele året, men er viktigst som fôrplante om seinhøsten og vinteren. Grasvegetasjonen er først og fremst vår- og

Røsslyng er en viktig art i kystlyngheia.

sommerbeite, men særlig starr kan spille en viktig rolle vinterstid. Selv om det er mange trekk i driftsmåten som er relativt ensartet, varierer både bruken og utformingen av kystlyngheia fra sør til nord og fra øst til vest.

Kystlyngheiene har spilt en viktig rolle i ressursutnyttelsen langs kysten og utgjorde tidligere ca. 2 % av landarealet i Norge. De strekker seg fra Lofoten i Nordland til Kragerø i Telemark. Det er også lynghei på noen få øyer i ytre Oslofjord, bl.a. på Hvaler i Østfold. Lyngheidriften har gått sterkt tilbake i løpet av 1900-tallet. Når driften reduseres eller opphører, gror lyngheiene igjen. Også skogplanting, gjødsling, oppdyrking, nedbygging og nitrogennedfall utgjør trusler mot gjenværende arealer, og kystlynghei er nå en sterkt truet naturtype (Norderhaug & Johansen 2011). Tradisjonell drift med helårsbeiting, eller beiting store deler av året, og lyngsviing er en forutsetning for opprettholdelse av kystlynghei.

Naturtypen kystlynghei inngår i kystlandskapet i en mosaikk med en rekke andre naturtyper slik som semi-naturlig eng- og strandeng, strandberg og myr. Det norske kystlyngheilandskapet utgjør en del av et større lyngheilandskap som finnes langs atlanterkysten sør til Portugal. I Norge, som i resten av det europeiske kystlyngheiområdet, er lyngheia i sterk tilbakegang. Norge har verdens nordligste kystlyngheier og dermed et spesielt ansvar for å ivareta disse. Variasjoner i miljøvariabler (kalkinnhold, uttørkingsfare og vannmetning) danner grunnlag for en rekke grunntyper av kystlynghei, og variasjoner i bruk (lyngsviing og beiting) øker kompleksiteten i artssammensetningen og diversitet. Tiden etter lyngsviing kan deles inn i fire ulike faser; pionerfase, byggefase, moden fase og degenererende fase. Enkelte arter kobles spesifikt til noen av disse fasene. Nybrent kystlynghei med lyng i pionerfasen inneholder en del urter og gras, mens gammel lynghei (30-50 år) ofte er meget artsfattig og har et velutviklet mosedekke. Selv om lynghei generelt regnes som et relativt sett artsfattig økosystem er det totale biologiske mangfoldet knyttet til hele lyngheisyklusen betydelig. Som i de fleste andre semi-naturlige økosystemer øker også artsmangfoldet, spesielt av de skjøtselsavhengige artene, med kalkinnholdet i jorda (pH).

2.1 Ulike typer kystlynghei

Kunnskapen om variasjonen i kystlyngheivegetasjonen er under utvikling. Det nyeste systemet for beskrivelse av variasjonen i norsk natur, Natur i Norge (NiN), deler kystlynghei inn i tolv grunntyper på grunnlag av kalkinnhold, uttørkingsfare og vannmetning. Disse grunntypene er kalkfattig bakli-hei, kalkfattig kystlynghei, kalkfattig tørr kystlynghei, kalkfattig fuktig kystlynghei, intermediær bakli-hei, intermediær kystlynghei, intermediær tørr kystlynghei, intermediær fuktig kystlynghei, svakt kalkrik kystlynghei, svakt kalkrik tørr kystlynghei, sterkt kalkrik kystlynghei, sterkt kalkrik tørr kystlynghei (Halvorsen et al. 2015).

I tillegg til røsslyng er bl.a. blåbær, flekkmariehånd, tyttebær, krekling, smyle, kornstarr, tepperot og skrubbær vanlige arter i norske kystlyngheier. Kalkrik kystlynghei skiller seg fra den kalkfattige ved et høyere innslag av kalkrevende arter som flekkmure, blåstarr, reinrose, vill-lin, fjellfrøstjerne og orkideer. Bakliheier, som ofte er nord- og østvendte, gjerne i fuktige skråninger, har typiske arter som bjørnekam, revebjelle, ormetelg, blåbær og blokkebær. Kystlynghei med høy uttørkingsfare har gjerne arter som heigråmose, melbær, kveinarter, finnskjegg og gulaks. Kystlynghei med høy vannmetning skiller seg fra tørrere grunntyper ved et framtrædende innslag av fuktkrevende arter og myrarter som klokkeling, blokkebær, rome og bjønnskjegg.

Nedenfor finner du en kort beskrivelse av karakteristiske trekk for kystlynghei i sør, vest og nord. For å ivareta det biologiske mangfoldet er det viktig å ivareta lyngheier som representerer variasjonen langs hele kysten i tillegg til variasjonen i lokale komplekse miljøvariabler.

2.2 Geografiske variasjoner av kystlynghei

Sør-Norge

Det meste av kystlyngheiene i sør er relativt tørr kystlynghei, fukthei er sjeldnere. I de sørlige heiene forekommer klokkesøte langs kysten fra Lindesnes til Stavanger. I sørhellende lyngheier på litt næringsrik grunn kan man finne en del andre urter som blodstorkenebb, fagerperikum, kystmaure og firtann. På Lista og Jæren finnes det fortsatt en meget spesiell lyngheitype: lynghei som er et suksesjonstrinn mellom marehalmdyne og skog. De domineres av røsslyng, krekling, krypvier, marehalm og sandstarr.

Vest-Norge

Kystlyngheiene i vest dvs. fra Rogaland til Møre og Romsdal, har størst utstrekning i vest-øst-retning og for hundre år siden gikk lyngheia her langt inn i fjordene. I dag dominerer imidlertid lyngheia først og fremst de ytterste øyene og de ytre fjordstrøkene. Her finnes arter med høye krav til fuktighet og lang vekstsesong. Klokkeling, som vokser i fuktigere områder enn røsslyng, er vanlig her, og purpurlyng, som er frostømfintlig, finnes i en smal stripe ytterst på kysten til Sunnmøre. En rekke arter med vestlig utbredelse i Norge har lyngheia her som sitt viktigste habitat, for eksempel vestlandsvikke, lyngøyentrøst, fagerperikum, heiblåfjær og kystmyrklegg. Artsmangfoldet synker fra vest mot øst på grunn av at de klart vestlige artene faller ut.

Midt- og Nord-Norge

Fra Trøndelag til Nordland, dominerer fukthei på grunn av mye nedbør og lav temperatur. Torvdybden kan være flere desimeter og overgangen mot myr er glidende. Krekling blir et stadig vanligere innslag

nordover og kan bli mer dominerende enn røsslyngen. Siden den har lavere beiteverdi kan det skape problemer i områder med vinterbeiting. Slåttestarr og torvull er også vanlige. Fra Sunnmøre og nordover minker innslaget av vestlige arter, mens innslaget av nordlige arter og fjellarter øker, som for eksempel dvergbjørk, rypebær og molte. Tørrhei (høy uttørkingsfare og lav vannmetning) kan forekomme i sørhellinger og på arealer med skrint jordsmonn. Her øker andelen av urter og gras som tepperot, engkvein og rødsvingel, og melbær er et karakteristisk innslag. Den norske kysten domineres av fattige bergarter, men nordover finnes det innslag av kalkrike bergarter som gir rik hei med innslag av kalkkrevende arter. Også på skjellsand kan det utvikles slik rik hei.

3 Generelt om skjøtsel av kystlynghei

Kystlyngheiene er skapt ved rydding av skog, lyngsviing, beiting og lyngslått. De har utviklet seg gjennom gjensidig påvirkning mellom lynghei og beiting, først og fremst med gammelnorsk sau, men også med geit og sommerbeiting med storfe. Helårsbeite med gammelnorsk sau ansees som den viktigste driftsmåten for å ta vare på kystlynghei. Ved innsiktsfull drift kan en også skjøtte kystlynghei ved beiting med spælsau, norsk kvit sau eller andre saueraser fra tidlig vår til sein høst, og tidvis vinterbeiting kombinert med tilleggsfôring når forholdene tilsier det. Storfe som kviger, sinkyr (kyr i tørrperioden), ammekyr med kalv samt kastrater kan beite i kystlynghei om sommeren når det inngår strandeng eller andre arealer med gras- og halvgras i tilstrekkelig omfang i beiteområdet som helhet.

3.1 Beiting og dyrehold i kystlynghei

Beiting er viktig for ivaretagelsen av kystlyngheiene, og i snøfattige og vintermilde kyststrøk med kystlynghei finner man former for utegangerdrift. Hold av dyr, uansett driftsform, krever at man følger tilhørende regelverk, se www.lovdatab.no. Utegangerdrift er omtalt spesifikt flere steder i regelverket, med både egne tilpasninger og med dispensasjoner fra hovedregelverket mot at enkelte vilkår holdes. Av viktige regelverk å sette seg inn i, kan man trekke frem: «Lov om dyrevelferd» (Dyrevernlova), «Forskrift om velferd for småfe», «Forskrift om velferd for produksjonsdyr», «Forskrift om merking, registrering og rapportering av småfe» og «Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer». Dispensasjon om «utegang uten tjenlig oppholdsrom» krever tillatelse fra Mattilsynet.

For å kunne tilpasse dyretallet til beitegrunnlaget, må beitegrunnlaget vurderes. Beitegrunnlaget påvirkes av variasjoner i både naturforhold og hevd, og må derfor vurderes for hvert enkelt beite. Ofte inngår det flere naturtyper i det samlede kystlandskapet som beites, noe som også bør tas inn i den totale vurderingen av dyretallet. Dette kan være strandenger som er gode vår- og sommerbeiter, eller myr som kan ha viktige halvgress og starr utover høst og vinter. Kystlynghei i god hevd utgjør gode beiter, og inneholder helst vekslinger av røsslyng i både pionerfase, byggefase og moden fase. Dette gjør at beitedyrene kan veksle mellom røsslyngplanter av ulik alder og høyde. Beitekvaliteten til røsslyngen varierer med alder, og særlig gammel, forvædet og skadet røsslyng forringer beitene mye. En del kystlyngheier finnes i vekslinger med mye bart berg, mens andre lyngheier danner tette tepper hvor røsslyngen har et høyt dekke. Både dekning og kvalitet på røsslyng tas med i beregningen av dyretall per arealenhet.

Gode vinterbeiter er nødvendig for et godt dyrehold. Nøkkelarten røsslyng inngår i beitegrunnlaget gjennom hele året, men er viktigst utover høsten og vinteren, da omfanget av andre beiteplanter

reduseres. Selv om røsslyng er den viktigste vinterbeiteplanta, er tilgang på starr og gras som dyra finner innimellom lyngen betydningsfull for det samlede næringsopptaket om vinteren. Småfe på utmarksbeite skal etter regelverket ha tilsyn minst en gang per uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er. Det er en forutsetning at beitelokalitetene gir muligheter for å komme til med nødfôr, også i perioder med dårlig vær. Beitene må ha tilstrekkelig ferskvannstilgang gjennom hele året. Det må planlegges løsninger for mulig vannmangel, både sommer som vinter.

I «Forskriften om velferd for småfe», omtales utegangerdrift spesielt, og i § 18 «Unntak fra kravet om tjenlig oppholdsrom – utedrift», kan oppsummeres i følgende viktige punkt:

- Dyretallet skal tilpasses beitegrunnet.
- Eier eller annen med ansvar for dyrene skal ha mulighet til raskt å skaffe tilstrekkelig og egnet fôr i tilfelle situasjoner der beitet ikke gir tilstrekkelig næring.
- Det skal etableres fôringsplass som gjør det mulig å fôre dyrene på en god måte.
- Terreng og vegetasjon skal gi tilstrekkelig ly, og dyrene skal ha beskyttende ullfell i kalde årstider.
- Det skal etableres innhengning som gjør det mulig å samle dyrene.
- Dyrene skal samles når det er nødvendig av dyrevernmessige hensyn, og minimum vår og høst for kontroll, merking, napping og klipping av ull, nødvendig parasittbehandling, o.l.
- Paring skal skje slik at lamming og kjeing kan forekomme når beite- og klimaforhold er gunstige.
- Tilsynet skal intensiveres før og under lamming.

Gammelnorsk sau og andre husdyrslag

Gammelnorsk sau (ofte kalt villsau) er mye brukt i utegangerdrift i kystlynghei, ettersom det er en hardfør, lett sau som er tilpasset helårsbeiting hvor det er vilkår for det. Under de riktige kombinasjoner av milde vintre, tilstrekkelig med areal og velskjøttede kystlyngheier, greier gimrer og voksne sauer av gammelnorsk sau seg vanligvis tilfredsstillende gjennom vinteren. Paring skal skje slik at lamming om våren ikke starter før beitegraset er kommet i vekst slik at sauene finner næringsrikt fôr til produksjon av melk. Kommer det tungt snøfall som blir liggende, og som gjør det vanskelig for sauene å få tak i tilstrekkelig fôr, må en straks sette inn tiltak med tilleggsfôring og om nødvendig hente dyrene i hus og/eller innhegning med ly for nødvendig oppfølging. Innholdet av protein i beiteplantene gjennom vinteren er gjerne noe knapt. Gammelnorsk sau kan i noen grad tære litt på kroppsreserver gjennom vinteren. Dyrene må da ha fått bygd opp kroppsreserver gjennom sommer, høst og førjulsvinter.

Gammelnorsk sau er godt tilpassa beiting i kystlynghei.

Dersom lammene fra sau i kystlynghei ikke har nådd tilfredsstillende slaktevekt, kjøttsetting og fettinnhold ved tidspunktet for høstslakting må man gjøre tilpasninger. Disse lammene som ikke er slaktemodne må da overvintres på en måte som sikrer tilstrekkelig førtilgang og god dyrevelferd. Små sauelam må ikke gå sammen med vær slik at de kan bli paret, da drektighet krever svært mye og setter individet tilbake i utvikling, og kan være i strid med kravet om godt dyrehold. Produksjonsmessig er det heller ikke noen god løsning at utegangersau lammer årsgamle, da en lett kan komme inn i en vond sirkel med seinere lamming og dermed små lam om høsten.

Vanlig norsk kvit sau og andre norske langhalet raser med regional utvikling og tilpassing (steigar, cheviot, ryggja), spælsau og eventuelt andre saueraser kan også beite i kystlynghei lenge utover høsten der det er vilkår for det, og i deler av vinteren når det blir kombinert med inneføring som sikrer dyra tilstrekkelig med energi og protein. Driftsmåten som kombinerer utegangerdrift og inneføring er lite brukt i dag sammenlignet med tidligere, men er fortsatt i bruk i området ved Lindesnes i Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og enkelte steder videre nordover langs kysten. Beiting med de langhala sauerasene eller spælsau i kystlynghei gjennom sommeren vil ofte gi mindre tilvekst på lamma enn annet utmarks- eller fjellbeite. Mengdeinnslaget av gras og urter er viktig, det gjelder å få en god start på tilveksten hos lamma fra våren av, og at tilveksten ikke stagnerer og blir for lav når en kommer utover sommeren og seinsommeren. Ved større innslag av strandeng i tilknytning til kystlynghei, kan beitet være tilfredsstillende som sommerbeite både til tyngre saueraser og stedvis til storfe (sinkyr, kviger, kastrater, ammekyr). Naturtypen strandeng er det generelt mer av på deler av Trøndelagskysten og særlig i Nordland (Helgelandskysten) enn hva som er tilfelle på Vestlandet.

3.2 Lyngsviing

Lyngsviing er avgjørende både for opprettholdelse av ønsket artsinnhold i lyngheiene og det biologiske mangfoldet, og for sikring av godt og tilstrekkelig beitegrunnlag. Det er derfor viktig å planlegge lyngsviingen for flere år framover slik at man til enhver tid har den mosaikk av grasarealer og lyngarealer av forskjellig alder som er ønskelig.

Når det gjelder lyngsviing, er de generelle rådene at avsviingsflatene ikke skal være for store. Med store avsviingsområder minker det biologiske mangfoldet og sauen får vanskeligere for å finne godt fôr i tilstrekkelige mengder til enhver tid. For lammenes tilvekst er det spesielt viktig at det finnes lett tilgjengelige grasarealer fra våren og utover sommeren. Lyngsviingsarbeidet blir imidlertid mer arbeidskrevende når avsviingsarealene er små så det gjelder å finne en passe balanse.

Lyngsviing er ei vanleg skjøtselsform i kystlynghei.

I denne sammenheng er det viktig å kunne vurdere og bestemme hvor lang tid det skal gå mellom hver gang man svir av samme område dvs. hvilken rotasjonsperiode lyngheivegetasjonen skal ha. Utviklingen av røsslyngplanten går gjennom flere faser, fra pionerfase til byggefase og videre til moden fase. Fôrproduksjonen er høyest i tidlig byggefase. Når lyngen begynner å bli gammel («moden») dvs. vanligvis når den har blitt 20-30 cm høy, brenner man på nytt. Hvor lang tid det tar varierer med klima,

lokale vokseforhold og beitetrykk, men man regner med 8-20 år. Siden utviklingen av røsslyngen kan variere så mye er det viktig at man lager individuelle skjøtelsesplaner som tar hensyn både til røsslyngens evne til å regenerere, røsslyngens tilveksthastighet og en vurdering av problemarter som kan komme inn etter sviing. Eksempler på problemarter er einstape, sitkagran, rynkerose og tistler.

Selve avsviingsarbeidet må også planlegges nøye med hensyn til hvor ilden skal starte og avsluttes. Myr- og vannkanter kan være naturlige avslutningslinjer, men det hender at man må lage branngater (5-6 m) for å sikre en god avslutning. Man må sørge for å ha brannslukkingsutstyr tilgjengelig og man må varsle brannvesenet på forhånd. Naboer bør også varsles. Det er viktig å være mange nok for å sikre at man kan styre brannen. Brenning må bare gjennomføres under gunstige værforhold og med tele eller fuktig jord, dvs. i perioden fra sein høst til tidlig vår. Hvis man ikke selv har erfaring med lyngsviing, bør man få hjelp fra noen med erfaring, i hvert fall første gangen.

3.3 Restaurering av kystlynghei

I gammel lynghei dvs. lynghei som ikke har vært brent på lenge, kan det være et kraftig oppslag av busker og trær. Hvis lyngheia skal tas i bruk igjen bør dette ryddes før man brenner på nytt. Noe bjørk, rogn og ulike vierarter bør imidlertid settes igjen fordi det kan være viktig «tilskuddsfôr» for sauene. I gammel lynghei er det mer mose og lav i bunnsjiktet enn i lynghei som har vært i kontinuerlig drift. Det kan forårsake seinere regenerering av vegetasjonen etter sviing. I tillegg kan gammel lyng ha vanskeligere for å sette rotskudd, noe som også forsinker regenereringen. Selv om regenereringen i gammel røsslyng går seint etter første sviing, kan det gå raskere ved ny sviing. Det beste resultatet oppnås imidlertid i områder som ikke er for gjengrodde.

3.4 Mer informasjon

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se: **Skjøtelsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker** som finnes på Miljødirektoratet sine hjemmesider: <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/publikasjoner-fra-dirnat/annet/skjotselsboka/>

Annen aktuell litteratur:

- Buer, H. 2011. Villsauboka. Selja Forlag, Florø.
- Haaland, S. 2002. Fem tusen år med flammer; det europeiske lyngheilandskapet. Vigmostad & Bjørke.
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L. & Lindgaard, A. 2015. Natur i Norge - NiN. Artsdatabanken, Trondheim (<http://www.artsdatabanken.no/nin>).
- Halvorsen, R., medarbeidere og samarbeidspartnere, 2015. NiN – typeinndeling og beskrivelsessystem for natursystemnivået. – Natur i Norge, Artikkel 3 (versjon 2.0.3): 1–509 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>).
- Kaland, P.E. & Vandvik, V. 1998. Kystlynghei. S. 50-60 i: Framstad, E. & Lid, I.B. (red.) Jordbrukets kulturlandskap, Universitetsforlaget, Oslo.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Nilsen, L.S. (red.) 2009. Naturen. Populærvitenskapelig tidsskrift. 2009-2: 66-128. Spesialnummer om kystlynghei i Norge.

4 Skjøtselsplan for Ullerøy

ANSVAR SKJØTSEL:		LOKALITETSNR / VERDI I NATURBASE¹:	
Arne Stray- Pedersen		Ullerøy 1 (NINFP2210082188) – C	
		Ullerøy 2 (NINFP2110018401) – «ikke vurdert»	
		Ullerøy 3 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 4 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 5 (NINFP2110018401) – «ikke vurdert»	
		Ullerøy 6 (NINFP2110018401) – C	
		Ullerøy 7 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 8 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 9 (NINFP2110018401) – C	
		Ullerøy 10 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 11 (NINFP2110018401) – C	
		Ullerøy 12 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 13 (NINFP2110018401) – B	
		Ullerøy 14 (NINFP2110018401) – C	
FIRMA: Biofokus		DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 16.06.2022	
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM):			
Felles befaring, dialog ifb. utarbeidelse av plan per telefon og e-post, gjennomsyn av planutkast.			
UTM SONE LOKALITET(ER):	Lengdegrad	Breddegrad	GNR./BNR.:
32 W	58.04386719327808	6.922373771667481	217/1, 217/2, 217/7, 217/10
LOKALITET / NATURTYPE:		NÅVÆRENDE AREAL SKJØTSELSPLAN- /NATURBASE LOKALITET:	AREAL (ETTER EVENTUELL RESTAURERING):
Ullerøy 1/Naturbeitemark		2,2 daa.	-
Ullerøy 3/Naturbeitemark		4,3 daa.	-

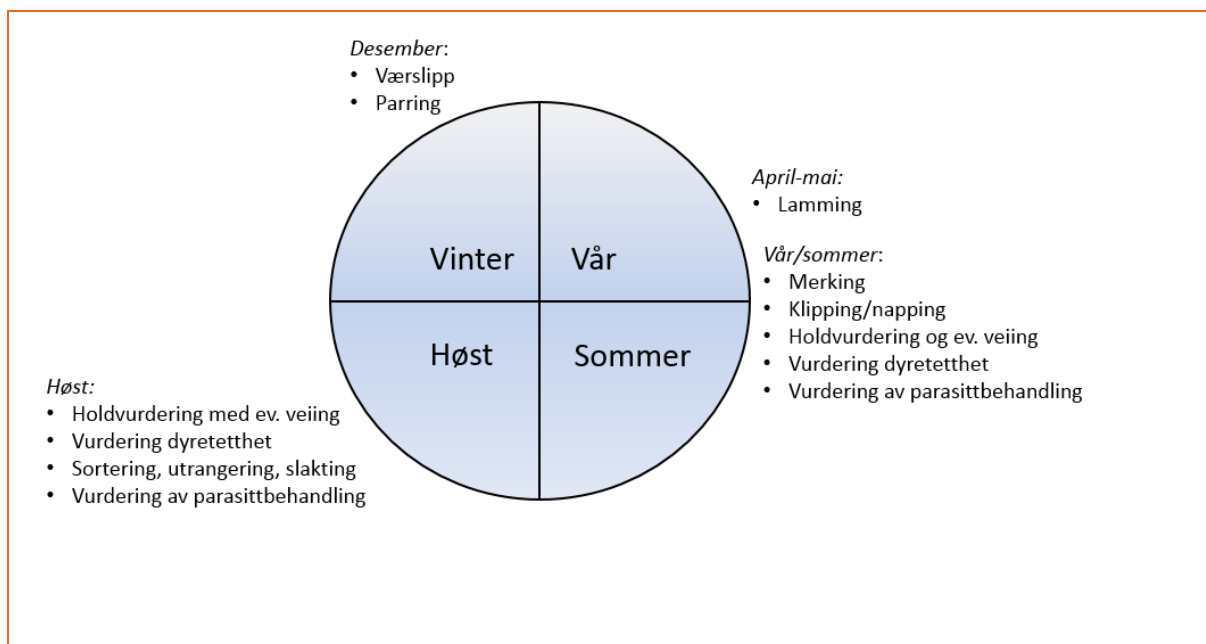
¹ Verdisettingen er definert etter DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim upubl).

Ullerøy 4/Naturbeitemark	7,1 daa	-
Ullerøy 6/Hul eik	0,07 daa	-
Ullerøy 7/Slåttemark	2,3 daa	-
Ullerøy 8/Slåttemark	2,9 daa	-
Ullerøy 9/Slåttemark	2,9 daa	-
Ullerøy 10/Kystlynghei	71 daa	-
Ullerøy 11/Kystlynghei	36 daa	-
Ullerøy 12/Naturbeitemark	3,9 daa	-
Ullerøy 13/Slåttemark	1,4 daa	-
Ullerøy 14/Naturbeitemark	3,1 daa.	-
DEL AV VERNEOMRÅDE/ UTVALGT KULTURLANDSKAP: Nei		

4.1 Driftsbeskrivelse av kystlynghei

Driftsbeskrivelsen utarbeides av grunneier/bruker. Den beskriver dagens bruk og status på lokaliteten. Veiledning finnes i kapittel 10.

DATO FOR UTARBEIDING AV DRIFTSBESKRIVELSE: [16.06.2022, på befaring]
BESKRIV DAGENS BEITE (EVT. TEGN INN PÅ KART): Sau går fritt på hele øya.
HVOR MANGE DYR BEITER PÅ DE ULIKE BEITEOMRÅDENE:
BESKRIV NÅVÆRENDE OPPLÉGG FOR SVIING (HVA HAR DU SVIDD, NÅR BLE DET SVIDD, EV. TEGN INN PÅ KART): Det er aktivt sviing av arealer, siste i påske 2022 og for fem år siden.
HAR DU GJORT ANDRE SKJØTSELSTILTAK ENN BEITING OG SVIING: Ja, fjerning av oppvoksende kratt og busker.
VET DU HVORDAN OMRÅDET HAR VÆRT SKJØTTET TIDLIGERE (BEITING, LYNGSLÅTT, SVIING ELLER ANNET)? Har vært kystlynghei her lenge.
ER DET NOE MED DAGENS SKJØTSEL (ANTALL DYR, KVALITET PÅ BEITEOMRÅDENE) DU MENER BØR ENDRES?
MÅ SKJØTSELEN TILPASSES SPESIELLE VERDIER I OMRÅDET (SJELDNE ARTER, PROBLEMARTER, KULTURMINNER, VERN ETC.)? Bør gjøres på en slik måte som unngår utilsiktet spredning av Sitkagran.
BESKRIV RUTINER FOR TILSYN OG SANKING: det er en annen som har ansvar for dyrehold.
BESKRIV TILGANG TIL LY PÅ BEITE: Det er flere skogholt på øya hvor dyrene kan søke ly.
BESKRIV RUTINER FOR EVENTUELL NØDFØRING OG PLASSERING AV FØRPLASS:
BESKRIV VANNTILGANG TIL DYRA PÅ BEITE:
RELEVANTE TILLATELSER FRA MATTILSYNET (FOR EKSEMPEL <u>DISPENSASJON TIL «UTEGANG UTEN TJENLIG OPPHOLDSROM»</u>):
DRIFTEN GJENNOM ÅRET – LEGG TIL AKTIVITETER:

4.2 Innledning

Ullerøy er blant de ytterste øyene i Spindskjærgården og ligger i Farsund kommune. Det bodde folk på Ullerøy fram til midten av 1970-tallet. I dag fungerer øya som sommerboligsted, se figur 1. Øya er forholdsvis kupert og det høyeste punktet er på 97 moh. Det er ikke registrert noen kulturminner innenfor undersøkelsesområdet, men flere bygninger er meldepliktig etter kulturminneloven. Ullerøy ligger i boreonemoral vegetasjonssone i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2) (Moen 1998). Berggrunnen består av granitt som er en kalkfattig bergart (NGU 2023a), uten eller med veldig tynt løsmassedekke (NGU 2023b).

Ullerøy består av et gammelt kulturlandskap hvor det har vært lyngsviing, slått og beiting med sau over lang tid. I åspartier finnes bjørkeskog og kystlynghei, mens eikelunder finnes i skrenter og lavere ned i terrenget. Dalsøkkene består stort sett av kulturlandskap, men stedvis med arealer som har vært dyrket opp. Enkelte partier rundt bebyggelse har tidligere vært gjødslet og dyrket.

Figur 1: Undersøkelsesområdet på Ullerøy i Farsund kommune.

Det var ingen naturtyper eller verneområder registrert fra før på øya. Det er ikke tidligere gjort kartleggingsarbeid, foruten noen artsforekomster i Artskart.

Kartleggingen i 2022 er gjort etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av naturtyper (Miljødirektoratet 2022), heretter omtalt som MI, basert på Natur i Norge (NiN2). Slåttemarkene og kystlyngheia er i tillegg verdivurdert etter DN13, fordi utvalgte naturtyper enda ikke er tilpasset Miljødirektoratets instruks for slåttemark og kystlynghei, men derimot forankret i verdivurderingene i den eldre kartleggingsmetodikken i DN-Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Lokalteter med slåttemark og kystlynghei som oppnår verdi A eller B etter dette systemet, er å regne som utvalgte naturtyper etter forskriften.

Feltarbeid er utført den 16 juni 2022 sammen med skjøtselsansvarlige. Relevante artsfunn er lagt inn i Biofokus' Artsfunnbase (BAB) og i Artskart. Kartleggingen ble gjort i godt vær, og på et tidspunkt på året da det er mulig å fange opp de fleste relevante artsgrupper foruten beitemarkssopp.

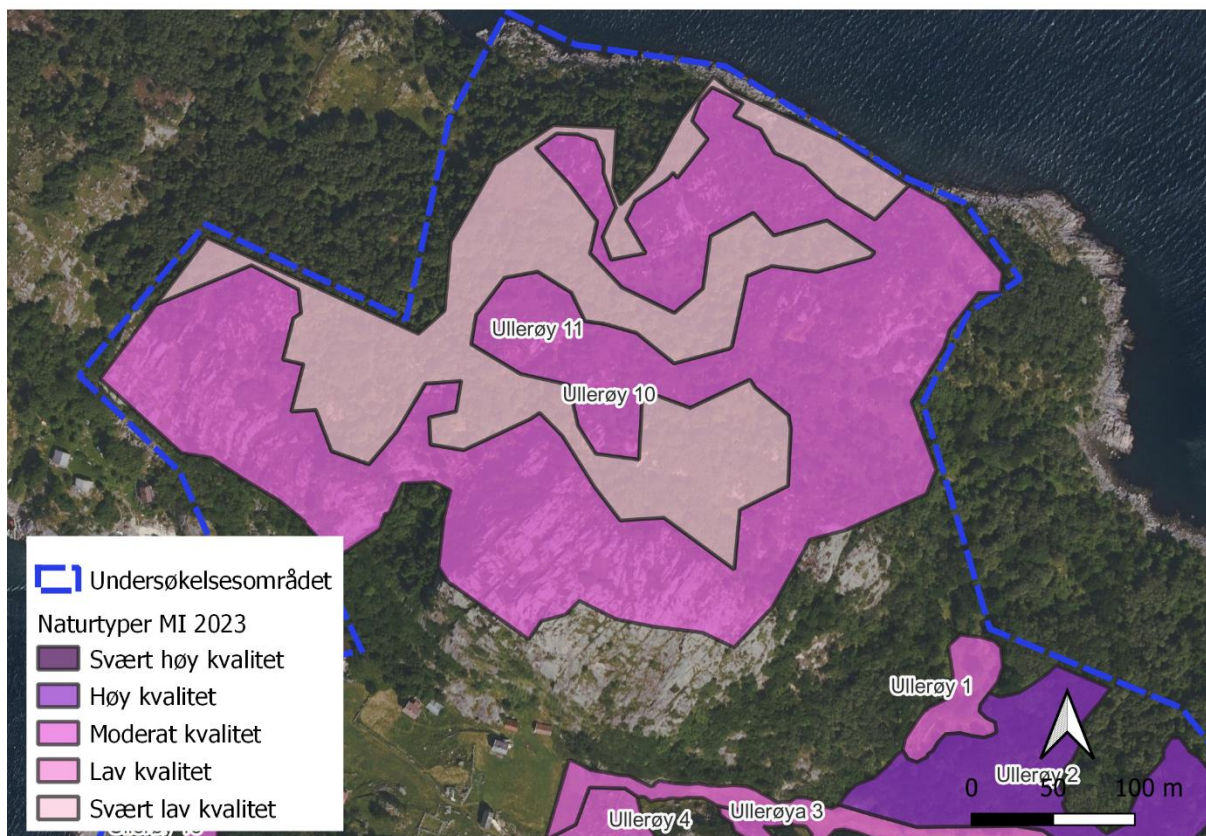
Kartleggingen resulterte i fire lokaliteter med slåttemark, en lokalitet med hul eik, to lokaliteter med kystlynghei og fem lokaliteter med naturbeitemark, se tabell 1 og figur 2-4.

Naturtypen slåttemark er rødlistet som kritisk truet (CR), kystlynghei er rødlistet som sterkt truet (EN), mens naturbeitemark som ligger under semi-naturlig eng er rødlistet som sårbar (VU). Engene er i stor grad omkranset av skog, stedvis lågurteikeskog som er oppført som sårbar (VU), ifølge Norsk rødliste for naturtyper 2018. Eldre eiketrær vokser flere steder i kantsonene mot engene (under inngangsverdien for hul eik).

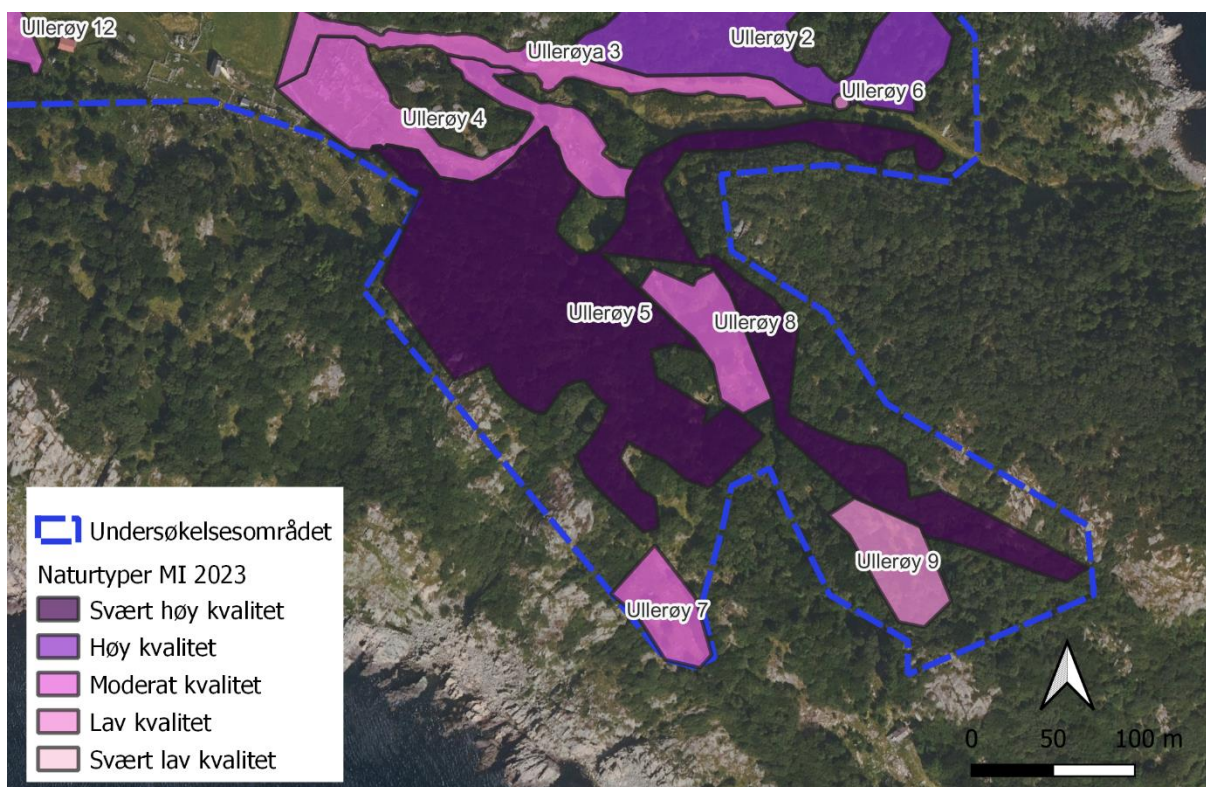
Fem av de kartlagte lokalitetene har status som utvalgt naturtype. Her inngår fire lokaliteter med slåttemark og kystlynghei (A- eller B-verdi iht. DN-håndbok 13), og en lokalitet med hul eik.

Tabell 1: Naturtyper kartlagt etter MI i kulturlandskapet på Ullerøy 16 juni 2022.

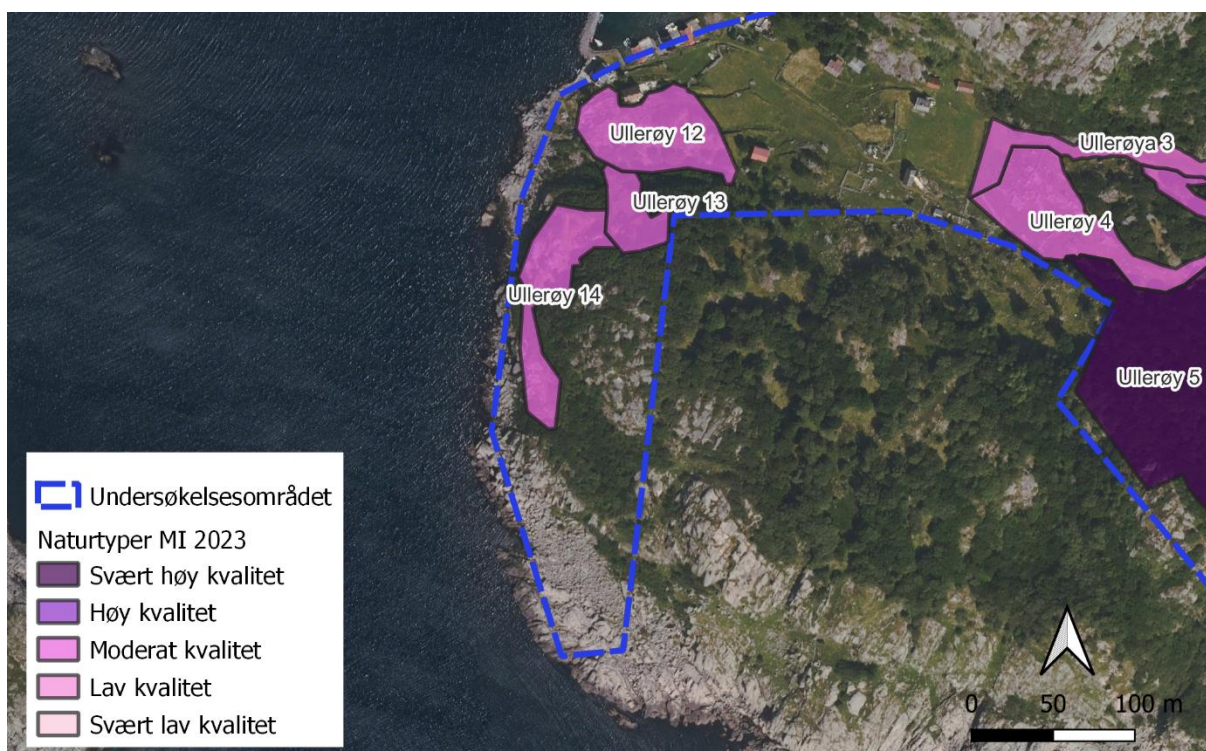
NIN-ID	Områdenavn	Naturtype	Samlet kvalitet	DN13-verdi	Areal (daa)
NINFP2210082188	Ullerøy 1	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)	Moderat kvalitet	C	2,2
NINFP2210082191	Ullerøy 2	C17.1 Lågurteikeskog (ntyp_C17_01)	Høy kvalitet	-	12
NINFP2210082190	Ullerøy 3	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)	Moderat kvalitet	B	4,3
NINFP2210082187	Ullerøy 4	D2.2 Naturbeitemark/slåttemark (ntyp_D02_02)	Moderat kvalitet	B	7,1
NINFP2210082189	Ullerøy 5	C17.1 Lågurteikeskog (ntyp_C17_01)	Svært høy kvalitet	-	33,8
NINFP2210082755	Ullerøy 6	C1 Hule eiker (ntyp_C01)	Lav kvalitet	C	0,07
NINFP2210082185	Ullerøy 7	D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)	Moderat kvalitet	B	2,3
NINFP2210082186	Ullerøy 8	D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)	Moderat kvalitet	B	2,9
NINFP2210082184	Ullerøy 9	D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)	Lav kvalitet	C	2,9
NINFP2310114152	Ullerøy 10	D4 Kystlynghei (ntyp_D04)	Moderat kvalitet	B	71
NINFP2310114240	Ullerøy 11	D4 Kystlynghei (ntyp_D04)	Svært lav kvalitet	C	36
NINFP2310114242	Ullerøy 12	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)	Moderat kvalitet	B	3,9
NINFP2310114243	Ullerøy 13	D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)	Moderat kvalitet	B	1,4
NINFP2310114244	Ullerøy 14	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)	Moderat kvalitet	C	3,1

Figur 2. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) 16 juni 2022. Nordlige deler av undersøkelsesområdet. Ullerøy 1=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 11=kysttlynghei (svært lav kvalitet) og Ullerøy 10=kysttlynghei (moderat kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulik lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområdet er markert med blått. Figuren finnes i større format i vedlegg.

Figur 3. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) i 2022. Sørliche deler av undersøkelsesområdet. Ullerøy 2=lågurteikeskog (høy kvalitet), Ullerøy 3=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 4=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 5=lågurteikeskog (svært høy kvalitet), Ullerøy 7=slåttemark (moderat kvalitet), Ullerøy 8=slåttemark (moderat kvalitet) og Ullerøy 9=slåttemark (lav kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulik lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområdet er markert med blått.

Figur 4. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) i 2022, vest i undersøkelsesområdet. Ullerøy 12=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 13=slåttemark (moderat kvalitet), Ullerøy 14=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 4=naturbeitemark (moderat kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulik lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområdet er markert med blått.

4.3 Artsmangfold

Ullerøy utgjør et litt større og helhetlig kulturlandskap hvor størrelse på arealet og variasjon i leveområder har betydning for naturmangfoldet. I flere av de registrerte slåtteenlokalitetene er det i partvis artsrik engflora typisk for slåttemark og beitemark med arter som gulaks, finnskjegg, smalkjempe, tveskjeggveronika, blåklokke og tiriltunge, og arter som er typisk for kulturlandskapet på sørlandet slik som blåmunke, kystmyrklepp, kystmaure, heiblåfjær, jordnøtt, kusymre og kystgrisøre. I kystlyngheia er det i partier en mosaikk av flekker med urter og gras og flekker med lyng, og med arter som firtann, kystgrisøre, heiblåfjær, tepperot, legeveronika og gulaks. Det er i tillegg registrert en del rødlista fugler i Artskart fra området tidligere: lomvi (CR), havelle (NT), sanglerke (NT), sivhauk (NT), tjeld (NT) og ærfugl (VU), fiskemåke (VU) og gråmåke (VU). Fullstendig artsliste kan leses i Vedlegg. Hvis det planlegges lyngsviing om våren/hekketiden bør området først kontrolleres for fuglereir/sjøfugler.

Mye ligger til rette for et rikt arts mangfold av insekter. Området ligger i en klimatisk gunstig region (milde vintre og varme somre) og ved kysten. Området har potensiale for et stort arts mangfold grunnet vekslende mellom solbelyste og skyggefulle enger, vekslende fuktighetsforhold, strandberg, skog og forekomst av viktige elementer som gamle løvtrær og død ved. Det er blant annet godt potensiale for viktige pollinatorgrupper som bier og sommerfugler som er avhengig av slike elementer og habitater i livssyklusen.

4.4 Hensyn og prioriteringer

Mange av insektene i kulturlandskapet er avhengig av en mosaikk av enger og kantsoner for å overleve. Det er positivt at det finnes spredte forekomster av eikelunder og død ved rundt engene. Lågurteikeskog (Ullerøy 5 og 2) er en rødlistet naturtype og bør utvikle seg fritt uten tiltak. Det er registrert en hul eik og generelt bør store gamle eiketrær settes igjen med tanke på rekruttering av framtidige hule eiker. Eik har et stort mangfold av insekter inkludert en lang rekke sjeldne og rødlista arter knyttet til seg. Eika kan bli veldig gammel, og arbeidet med å sikre tilgang på egnede hule eiketrær er derfor et svært langsiktig arbeid. Mange av insektene knyttet til eik er nektarsøkende i sommerhalvåret og er viktige pollinatorer i kulturlandskapet. Også død ved av eik og greiner etter hogst av eik kan med fordel få ligge igjen i skogområder, utenfor englokaliteter.

På Ullerøy har det vært helårsbeite de siste fem årene. For at karplanter skal få blomstret og frødd seg er det viktig at beitetrykket lettes i noen perioder om sommeren. Dette kan gjøres ved å unngå beite mellom mai-august. Hvis det ikke er mulig å unngå sommerbeite kan det være lurt å gjerde inn enkelte slåttemarken (avhengig av kapasitet) slik at disse skjermes for beite i perioden mellom mai-august.

Lyngbrenning må planlegges nøye med hensyn til hvor ilden skal starte og avsluttes. Myr- og vannkanter kan være naturlige avslutningslinjer, men det hender at man må lage branngater (5-6 m) for å sikre en god avslutning. Man må sørge for å ha brannslukkingsutstyr tilgjengelig og man må varsle brannvesenet på forhånd. Naboer bør også varsles. Det er viktig å være mange nok for å sikre at man kan styre brannen. Brenning må bare gjennomføres under gunstige værforhold og med tele eller fuktig jord, dvs. i perioden fra sein høst til tidlig vår. Hvis det planlegges lyngsviing i hekktiden om våren (etter 15.mars) bør området først kontrolleres for om det forstyrrer fuglereir/sjøgugler.

For enkelte englokaliteter er rydding av busker og småtrær aktuelt for å åpne engene enda mer, dette gjelder for det meste i partier med gjengroing. Kvisthauger etter rydding bør deponeres utenfor engene (slik at det ikke hindrer blomstring) eller brennes. Om de deponeres, er det en fordel om dette gjøres et sted hvor det ikke fører til avrenning og oppgjødsling av engene, men de kan gjerne legges på solfylte plasser (gunstig for insekter som liker varme/lys).

Fremmedarten sitkagran (SE – svært høy risiko på fremmedartslista fra 2018 (Artsdatabanken 2018a)) finnes i området. Passer på at sitkagran ikke sprer seg videre/får bedre vilkår ved lyngsviing.

Prioritering av tiltak: Dette avhenger av ressurser og kapasitet.

- De arealene som i dag har naturtypekvaliteter og utgjør utvalgte naturtyper har høyest prioritet (Ullerøy 4, 7, 8, 10 og 13). Naturbeitemarker som er i god hevd (Ullerøy 3, 4, 12 og 14) har også høy prioritet.
- Arealer som er gjenplantet eller sterkt gjengrodd og som krever omfattende restaurering har lavere prioritet (Ullerøy 9, 11 og 14)

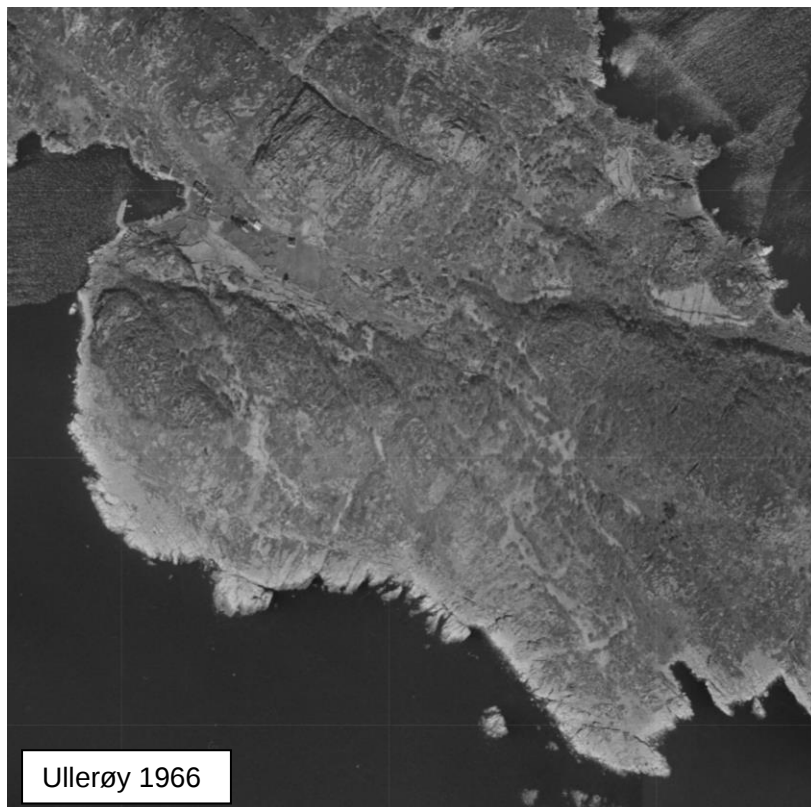
4.5 Tradisjonell og nåværende drift

Historisk drift

Ullerøy hadde fastboende helt frem til 1960-tallet og arealene har blitt brukt til dyrking, beiting og slått i lang tid. I befolkningsperioden bodde det to loser på øya. Innmarksarealene ble i stor grad brukt til gras og grønnsaksproduksjon og utmarka ble brukt til beite hvor sau gikk fritt. Åkerlapper og naboeiendommer er skjermet fra beiting med steingjerder. Historisk sett var bruken av engene på gården trolig en kombinasjon av slått og beite. Store områder med høytliggende lyngheier finnes langs kysten i Agder. Kystlyngheiene på Ullerøy har vært beitet og svidd tidligere, og siste gang for fem år siden av nåværende skjøtselsansvarlig. I dag har øya fritidseiendommer hovedsakelig til bruk om sommeren.

De siste årene har dyra gått fritt rundt på hele øya, både på innmarka og utmarka. På innmarka og utmarka i lavereliggende partier er det naturbeitemark og slåttemark. I åspartier er det kystlynghei med både en del lyng og en del gras. De siste fem årene har det vært helårsbeite med sau. Steiner har blitt ryddet for å lette slått. Kun jordene ved bebyggelsene har blitt gjødslet tidligere.

På flyfoto fra 1966 (fig. 5) ser vi på Ullerøy et typisk slåtte-/beitelandskap med åpne partier og små lommer med trær. Det er grodd en del til i enkelte partier, sett fra flyfoto i 2022 sammenlignet med 1966.

Figur 5. Flybilder fra 1966-2022 viser at engene er blitt holdt åpne i lang tid, noe gjengroing fra kantene i 2022 sammenlignet med 1966. Kilde: Historiske flyfoto <https://kart.finn.no/> .

4.6 Mål for verdifull slåttemark

HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN(E):

Holde i hevd og videreutvikle et verdifullt og helhetlig kulturlandskap med kystlynghei, slåttemark og beitemark, med tilhørende arts mangfold.

EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:

Sone 1: Dekker verdifulle slåttemark og naturbeitemarkslokaliteter. Slåttemarken er kjerneområde for arts mangfoldet, og opprettholdes ved årlig slått.

Sone 2: Bevare den unike mosaikken i kystlynghei med eldre og yngre lyngplanter, og grasrike partier. Sonen skal være noe mer åpen enn den er i dag.

Sone 3: Restaurering og rydding av kvist og busker for å åpne opp engarealer og hindre oppgjødsling.

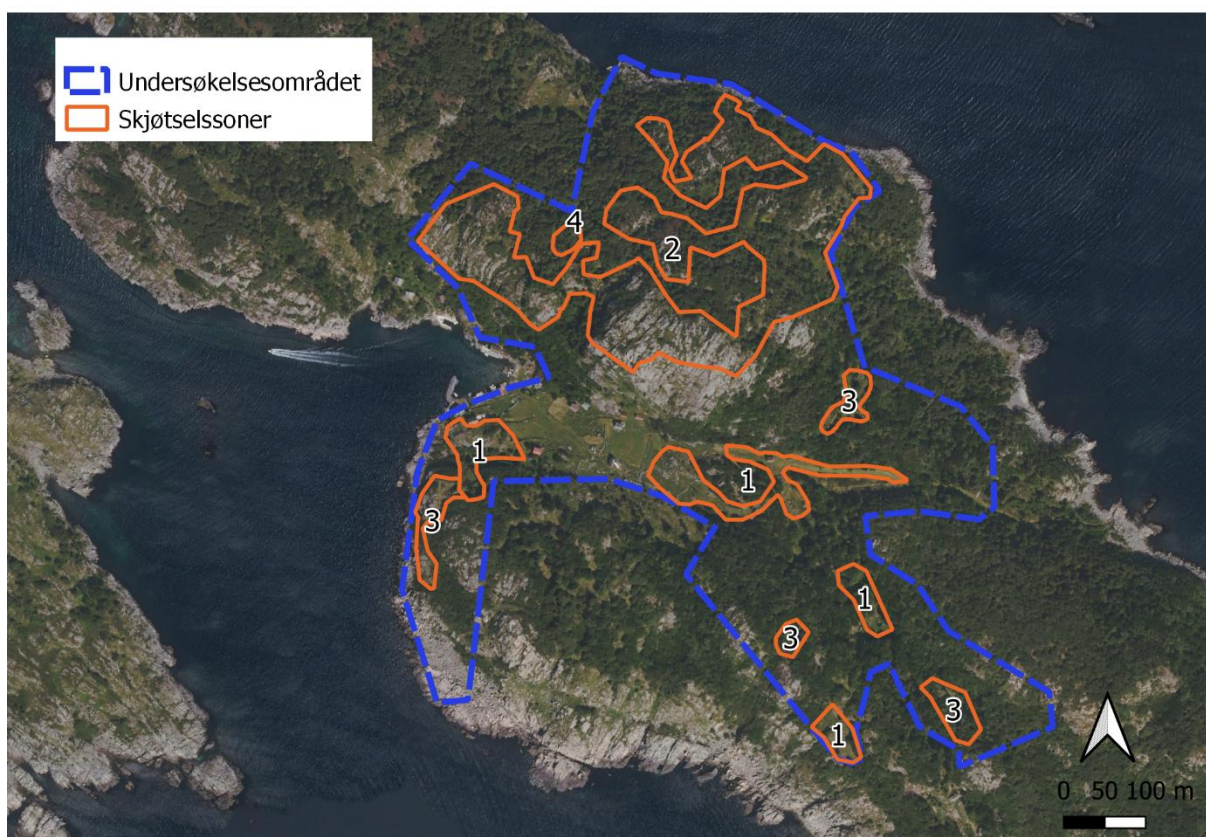
Sone 4: Bekjempe sitkagran.

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

Kystlyngheien skal ha fortsatt økende utbredelse av røsslyng, men det skal hele tiden være en mosaikk mellom mer gras- og urterike arealer som er viktig sommerbeite og lyngdominerte arealer som er viktig vinterbeite. Et generelt mål for slåttemarkene og naturbeitemarkene er å videreutvikle og forbedre ytterligere en jevnere utbredelse av typiske engplanter som kystgrisøre, knollerteknapp, jordnøtt, blåklokke, tiriltunge, kusymre, kystmaure, finnskjegg og smalkjempe (m.m).

MÅL FOR BEKJEMPELSE AV PROBLEMARTER/GJENGROING:

Fjerne sitkagran, og fjerne frøplanter av sitkagran som dukker opp også utenfor sone 4. Einstape er foreløpig ikke et stort problem i engene, men denne bør holdes nede der den forekommer.

Figur 6: Skjøtelskart over Ullerøy med skjøtselstiltakene rangert i prioritert rekkefølge. Figuren finnes i større format i vedlegg.

4.7 Restaureringstiltak

Restaureringstiltakene som er listet opp under, er forslag til tiltak. Det er viktig å huske at dette er forslag, og at brukernes kapasitet vil være med å avgjøre i hvor stor grad og hvilke tiltak som til sist lar seg gjennomføre.

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBruk M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UK)
Rydding og fjerning av busker og hogstavfall. Alt av kvist samles og fjernes eller brennes (utenfor engen, i fjæra f.eks). Etter hvert kan en så begynne å skjøtte som slåttemark/ved behov/kapasitet.	2023-2025	Sone 3	Vår-vinter
Fjerne sitkagranbestand (sone 4), hvis det er kapasitet. Også fjerne småplanter som er på vei opp utenfor sone 4. Avfallet fjernes eller brennes. Bør fjernes før man begynner brenning i disse områdene da denne typisk kan spire i store mengder i nybrente områder.	2023-2025	Sone 4	Vår-vinter

Rydde kratt og trær i kystlyngheia. Einer brenner godt, men større einer bør tas ut i forkant av lyngsviing slik at brannen ikke blir for kraftig og jordlaget også brenner bort. Ryddeavfall brennes helst utenfor lyngheia, på faste plasser, f.eks. nede på steinstrendene.	2023-årlig	Sone 2	Vår-vinter
--	------------	--------	------------

4.8 Skjøtselstiltak

Slått

SLÅTTETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSRUM (MND/UKKE)
For at karplanter får blomstret og frødd seg er det viktig at beitetrykket lettes i sone 1 fra 1.mai frem til etter slått. Hvis det ikke er mulig å unngå sommerbeite kan det være lurt å gjerde inne enkelte engarealer i sone 1 slik at disse skjermes for beite mellom mai-august. Hvilke arealer dette gjelder for, må vurderes ut ifra ressurser, kapasitet og beitebehov. Årlig slått, etter at de fleste engplantene har avblomstret, ikke før 15. juli, og gjerne i første halvdel av august. Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Slå ikke lavere enn 5 cm (ikke plenkort) for å skåne engplantene. Høyet bakketørkes i 2-3 dager. Vend gjerne høyet 1-2 ganger i løpet av bakketørkeperioden, det kan bidra til å spre frøene. Rak sammen høyet og fjern det fra enga. Rak grundig for at frøene skal komme i kontakt med jorda og for å fjerne eventuell mose. Ved dårlig vær bør vått høy ikke bli liggende så lenge at det går i oppløsning og tilbakefører næring til enga. Raking/riving som danner små sår i vegetasjonsdekket er viktig for at frø av urter skal kunne frø seg effektivt.	Årlig	18 daa, Sone 1	Sensommer

Generelt gjelder for skjøtselsslått:

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljà, avhengig av bratthet. Kantklipper med skjæreblad kan benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner.
- Ikke bruk tunge maskiner, spesielt ikke i de fuktige partiene, som kan føre til komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller husdyrgjødsel.

Beiting

BEITETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UK)
Beiting kan fortsette etter ønske/behov, men vårbeite i engene avsluttes rundt 1. mai og gjenopptas etter slåtten. Beite gjenopptas på sensommeren ca. to uker etter at slåtten er gjennomført (slik at vegetasjonen rekker å begynne å vokse etter slåtten). Beite kan fortsette så langt ut over høsten som mulig. Sau brukes primært i dag, men storfe kan også være et alternativ. Geit kan brukes som rettet tiltak over kortere perioder for å fjerne kratt, men under godt oppsyn og ikke over for lang tid for å unngå uønsket nedbeiting.	Årlig	Alle soner	

Generelt gjelder for beiting i slåttemark:

- Beiting kan være positivt for slåttemarka, og har vært tradisjon mange steder.
- Unngå beite dersom det er insektarter eller karplantearter i slåtteeenga som blir negativt påvirket.
- Tunge storferaser bør ikke beite slåttemark (pga. tråkkaskader). Heller ikke saueraser som selektivt beiter arter som er ønsket i enga.
- Høstbeiting hindrer opphopning av daugras (som gir grønngjødsling) og letter spiringen neste vår.
- Beiting gir tråkkspor som frøplanter kan spire i.
- Hvis arealet vårbeites, blir slåtten seinere (da blomstring/frøsetting kommer seinere igang)
- Unngå tilleggsfôring inne på slåttemarka.

- Slåttemark med rik vårblomstring (f.eks. med tidligblomstrende orkideer og marinøkler) bør ikke vårbeites.
- Beit gjerne nærliggende skog, hagemark eller naturbeiter i sammenheng med slåttemarka. Det vil gi utveksling av frø og gener mellom ulike arealer.
- Isådde, fulldyrka kulturer bør ikke beites sammen med slåttemarka. Dette for å hindre spredning av uønska arter inn i slåttemarka.

Lyngsviing

I sone 2 (71 daa) er det kystlynghei som er forholdsvis lite gjengrodd. Hvor ofte man kan brenne samme flate avhenger av hvor fort revegeteringen skjer. For å finne ut dette må man følge med på vegetasjonen og rotasjonstiden på lyngen (dvs. fra den spirer til den er så gammel at den må svies på nytt).

Det er vanlig å svi av ca. 5-10 % av arealet (må regne ut areal uten berg og myr) per år, så totalt areal som kan svies i sone 2 kan ikke være mer enn ca. 3,5-7 daa per år fordelt på flere mindre felter. Avhengig av hvor fort lyngen regenererer og hvordan beitedyra beiter, betyr det at man kan brenne det samme arealet ca. hvert 15.-20. år. Men hvor ofte man brenner kommer an på spirehastigheten til lyngen. Brenning skjer ved moden fase av lyngen, dvs. når veksten har stagnert. Fra Miljødirektoratet (2013): «Moden fase (15-25 år). Veksten avtar, og skuddene blir kortere. Kraftig øking av vedproduksjonen fører til en tydelig forveding av stengler og grener. Fôrverdien av planten er mindre. Redusert fordampning fra bakken og et tett mosedekke utvikler seg.»

Det er viktig å ikke brenne for store flater av gangen, ca. 10-30 daa er anbefalt (Miljødirektoratet 2013), men dette gjelder for større områder. På den måten lager man et sjakkmønster med lyng i forskjellige faser og det blir lettere for beitedyra å finne egne fôr til enhver tid, dvs. lyng i ulike stadier (dette gjelder for så vidt mest ved bruk av området både som vinterbeite og sommerbeite). Sviing bør fortrinnsvis skje i striper og flekkvis, snarere enn i sirkler. Brenninga må skje når bakken er frossen eller våt, men lyngen likevel er så tørr at den lar seg brenne. Dette for å spare røtter og frøbank, men også for å unngå å sette fyr på selve torva. Det er også viktig med gunstig vindretning for å kunne brenne opp mot vinden. Slike forhold er ikke alltid til stede, og en vil etter hvert oppdage at det ikke er sikkert en får brent like mye (eller noe som helst) alle år. Om det et år ikke lar seg gjøre å brenne i løpet av vinterhalvåret kan dette gjennomføres et senere år.

Etter brenning vil det være en fordel om vegetasjonsutviklingen innenfor brannflatene registreres og noteres for å kunne anslå regenereringshastigheten til lyngen, for så eventuelt å korrigere tidsperioden mellom hver brenning. Det kan også lønne seg å ta bilder for dokumentasjon.

Ullerøy 10 består av en mosaikk med arealer som er brent nylig og partivis arealer med grov lyng som er moden for brenning, men kun 5-10 % av arealet kan svies hvert år som tidligere nevnt. Hvor mye som svies årlig må også tilpasses arbeidskapasitet hos dem som skal utføre brenningen.

Hvis man er usikker på sviingen kan man rådføre seg med SNO eller andre med kompetanse, og eventuelt også forsøke å få til et lyngsviingskurs i området om det er flere som er interessert i lyngsviing i området. Blant annet knyttet til en del av heiene i sørlige deler av Rogaland er det holdt kurs på Lygra tidligere.

Andre aktuelle skjøtselstiltak

TILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBruk M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKE)
Tuer i slåttemark og beitemark kan fjernes med ryddesag, graves opp med spade eller hakkes med slaghakke. Einstape kan slås med ljà, kjepp eller hakkes ned.	Ved kapasitet.	Sone 1 og 3	Vår-vinter
I mindre partier med en del einstape. Her kan man forsøke med målrettet bekjempelse ved å slå einstape ned med kjepp årlig, om mulig bør arbeidet utføres i juni. Dersom dette ikke hjelper etter noen år, bør det kontinuerlig slås to ganger årlig. Slåttetidspunktet er viktig; man må slå en gang tidlig på sommeren (midten av juni) og en gang seint i juli/begynnelsen av august (ca. 6 uker etter første slått), for å fjerne mest mulig av opplagsnæringen. Det må brukes høyt skjær for kun å få med de (innrulla) bladene til einstape, og ikke øvrig vegetasjon. Avfallet rakes og fjernes rett etter slått. Etter 3 år med to slåtter årlig, kan man vurdere å slå kun én gang i året. Dersom det kun utføres én slått av einstape årlig bør dette gjøres i juli.	2023 - årlig	I de aktuelle sonene	Vår-sommer

4.9 Oppfølging av skjøtselsplanen

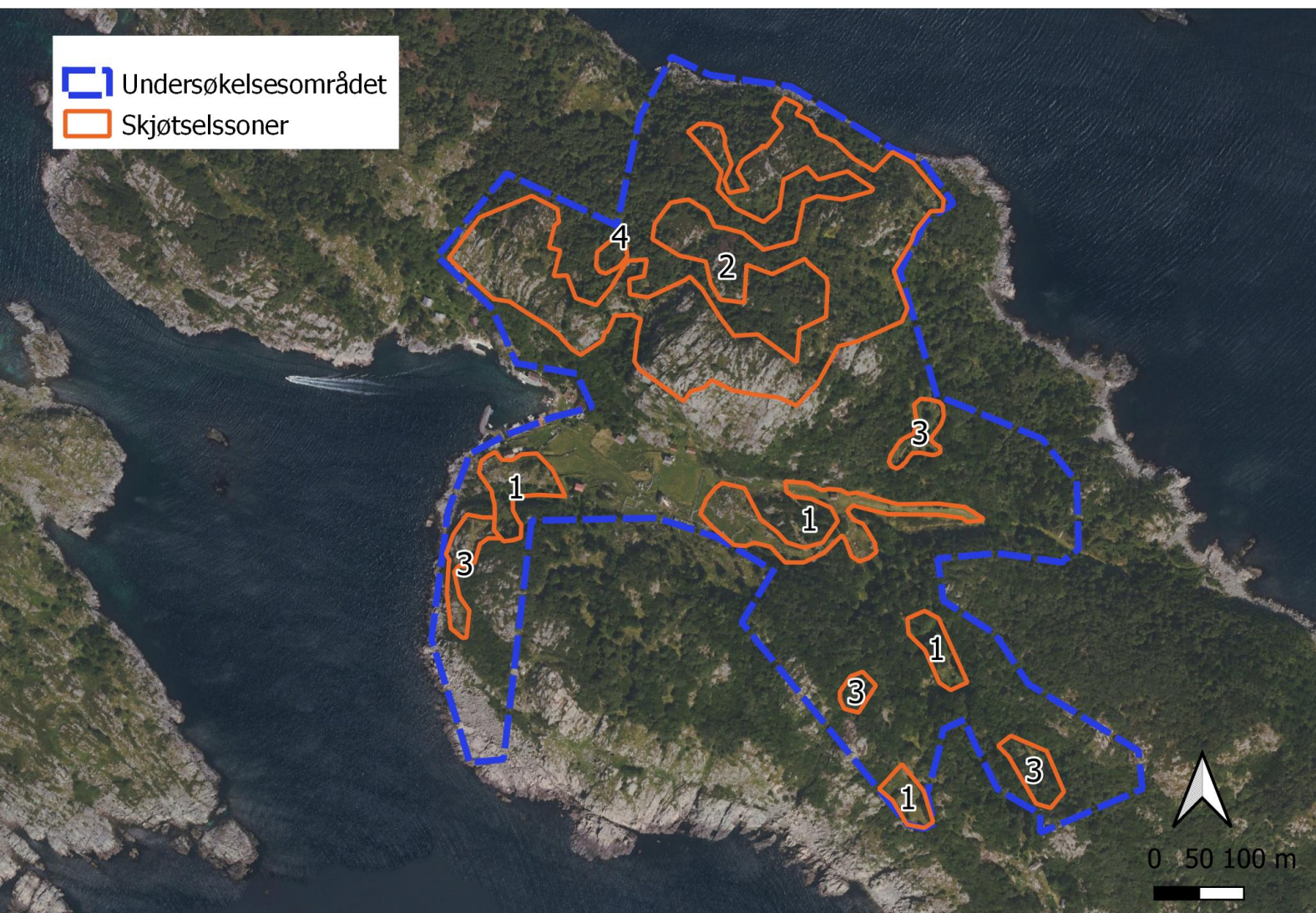
NESTE REVIDERING/EVALUERING ÅR: 2028 og 2033, evaluering av skjøtsel etter ca. 5 år, full revidering av planen etter ca. 10 år.
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER: Ja, insektundersøkelser. Beitemarksopp er ikke undersøkt.
GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK: Omfattende rydding av vegetasjon er gjennomført. Slått og beite er igangsatt, samt lyngsviing.
PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPLANEN: Arne Stray-Pedersen.

5 Kilder

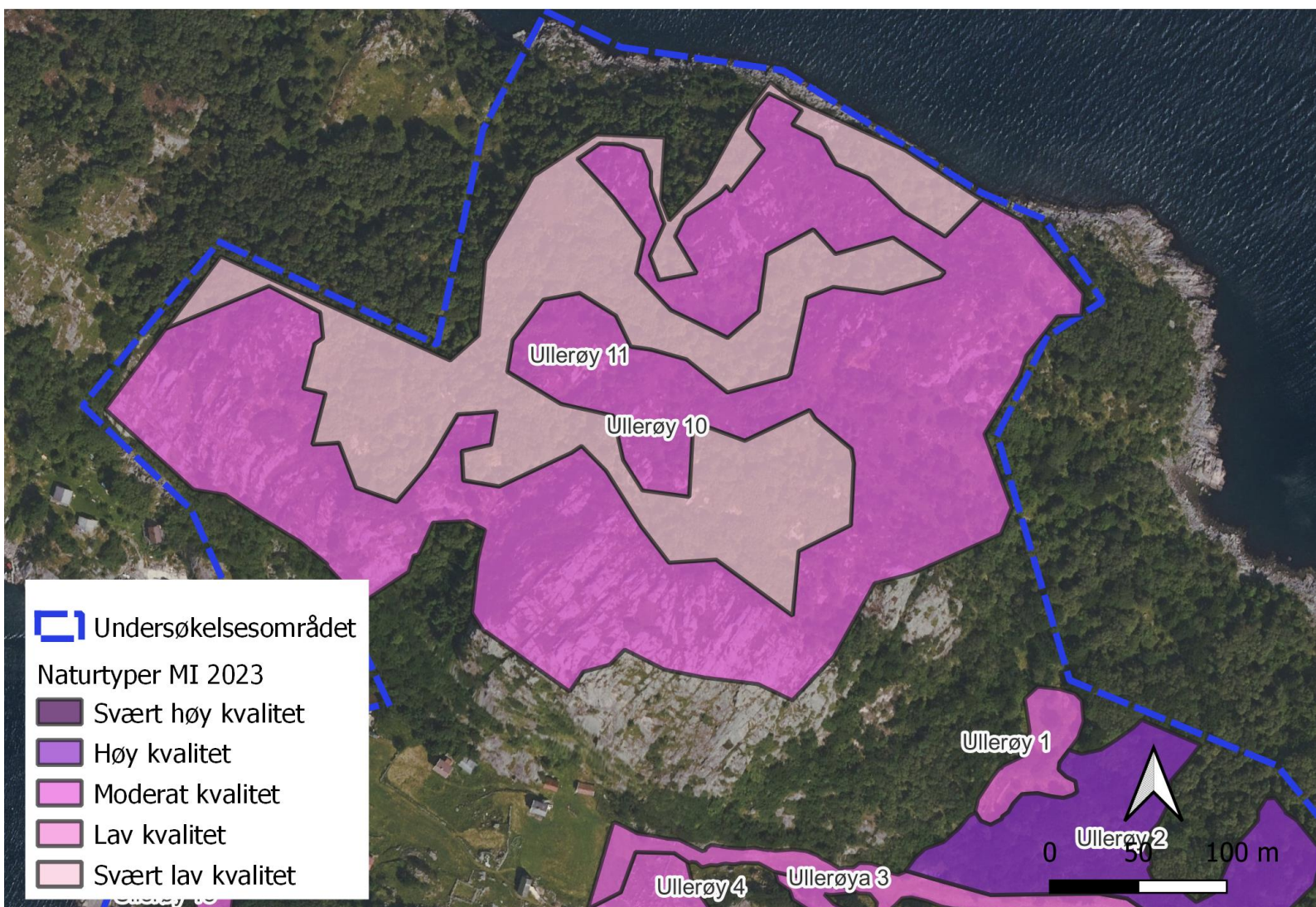
- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2023. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Buer, H. 2011. Villsauboka (3. utg.). Selja Forlag
- Bele, B., Svalheim, E. og Norderhaug, A. 2011. Bondens kulturmarksflora for Sørlandet. Bioforsk Fokus 6(4) 2011.
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., et al. 2019. Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN (2.2.0). Utgave 1, kartleggingsveileder nr 4, Artsdatabanken, Trondheim. https://www.artsdatabanken.no/Files/29653/Beskrivelser_av_kartleggingsenheter_m_lestokk_1_5000.pdf
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Miljødirektoratet. 2013. Kystlyngheiene i Norge - kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. Rapport M23-2013. [m23.pdf \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/m23.pdf)
- Miljødirektoratet. 2022. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2., s.374. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/februar-2021/kartleggingsinstruks---kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin2/>
- Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- NGU. 2023a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <https://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- NGU. 2023b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Norland, A. og Tallaksen, H. 1995. Skjøtselsplan for Furøya. Tvedestrand kommune. Asplan Viak Sør.
- Puschmann, O. 1996. Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Aust-Agder. Tilleggsregistrering av 14 områder i 1996. Norsk institutt for jord og skogkartlegging. NIJOS rapport 18/96. ISBN 82-7464-189-2.
- Svalheim, E., Garnås, I. og Hauge, L. 2018. Slåttemark, veileder for restaurering og skjøtsel. NIBIO Rapport 4/151/2018. https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmloi/bitstream/handle/11250/2579098/NIBIO_RAPPORT_2018_4_151.pdf
- Svalheim, E. J. upubl. Utkast til faktaark for naturtypen slåttemark, versjon 29. nov 2014, revidert 2018.
- Riksantikvaren. 2022. Kart kulturminnesøk. <https://www.kulturminnesok.no/>

Vedlegg

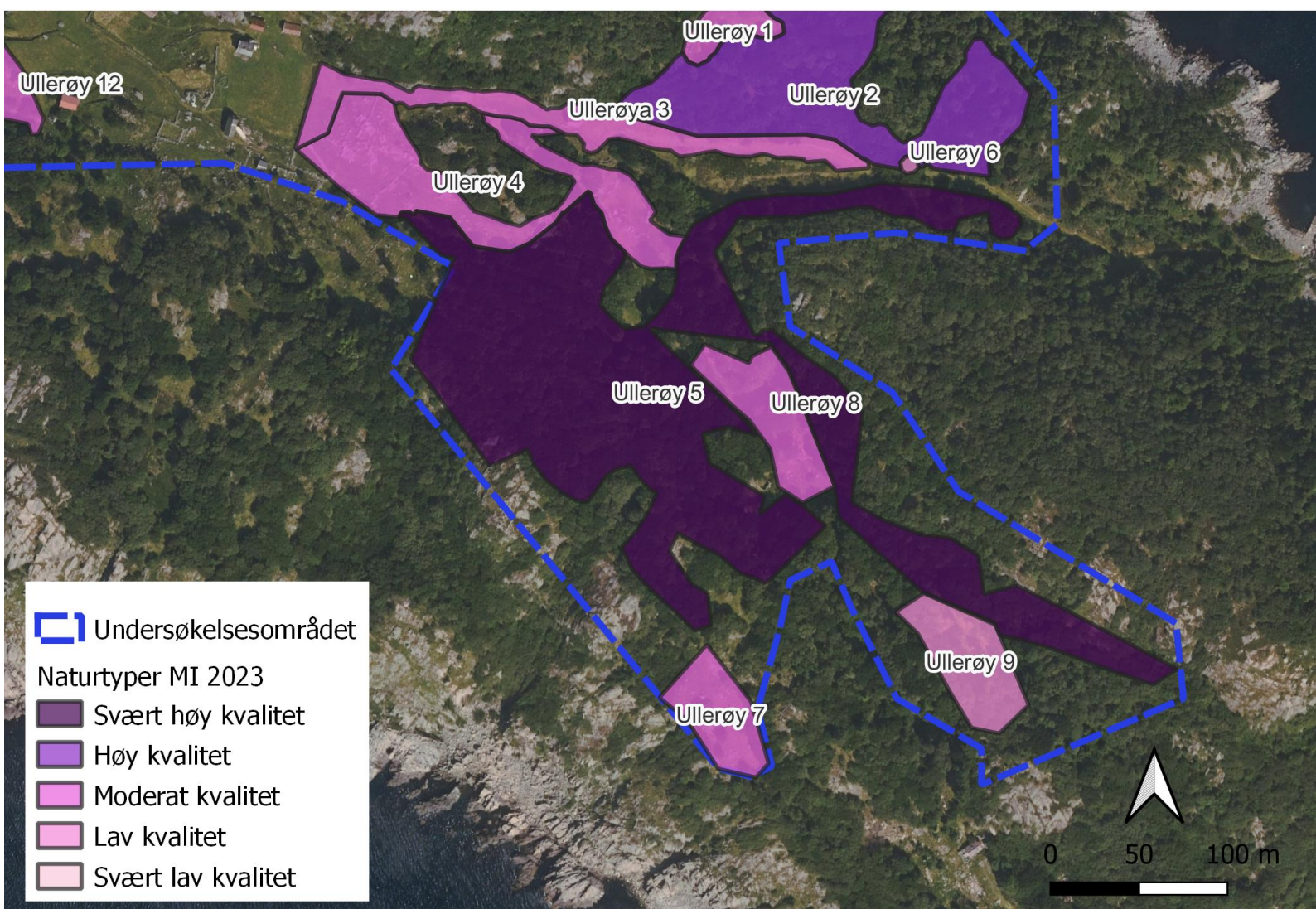
Bilder

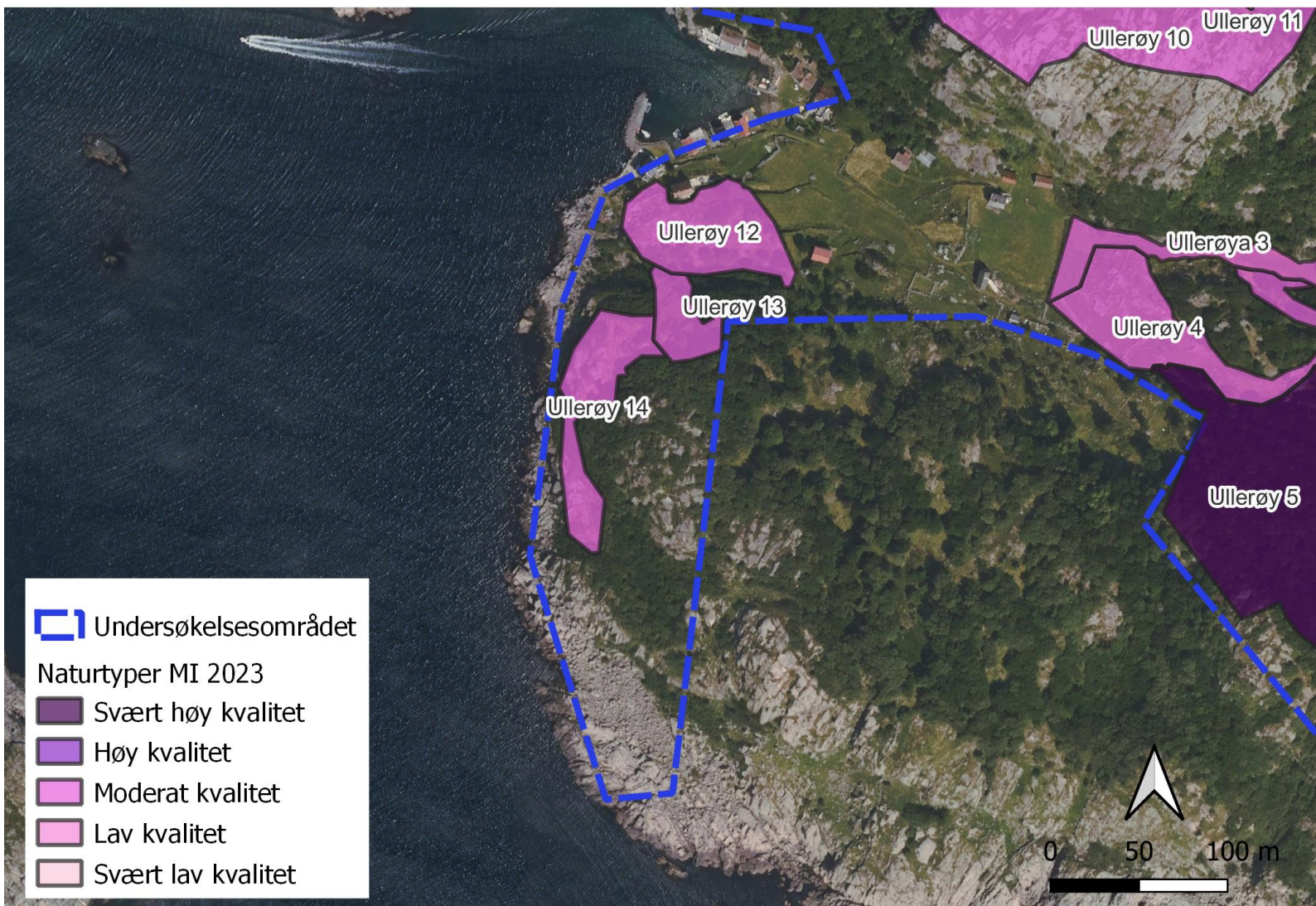
Figur 7. Skjøtelskart over Ullerøy med skjøtselstiltakene rangert i prioritert rekkefølge.

Figur 8. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) 16 juni 2022. Nordlige deler av undersøkelsesområdet. Ullerøy 1=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 11=kystlynghei (svært lav kvalitet) og Ullerøy 10=kystlynghei (moderat kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulik lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområdet er markert med blått.

Figur 9. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) i 2022. Sørlige deler av undersøkelsesområdet. Ullerøy 2=lågurteikeskog (høy kvalitet), Ullerøy 3=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 4=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 5=lågurteikeskog (svært høy kvalitet), Ullerøy 7=slåttemark (moderat kvalitet), Ullerøy 8=slåttemark (moderat kvalitet) og Ullerøy 9=slåttemark (lav kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulik lokalitetskvalitet. Undersøkelsesområdet er markert med blått.

Figur 10. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (MI) i 2022, vest i undersøkelsesområdet. Ullerøy 12=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 13=slåttemark (moderat kvalitet), Ullerøy 14=naturbeitemark (moderat kvalitet), Ullerøy 4=naturbeitemark (moderat kvalitet). Naturtypekart basert på lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks hvor de ulike fargene illustrerer ulike lokalitetskvaliteter. Undersøkelsesområdet er markert med blått.

Figur 11: Naturtypelokalitet: Ullerøy 4. Naturbeitemark/slåttemark. Skjøttes som sone 1. UTM sone 377427,34Ø 6435528,99N. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

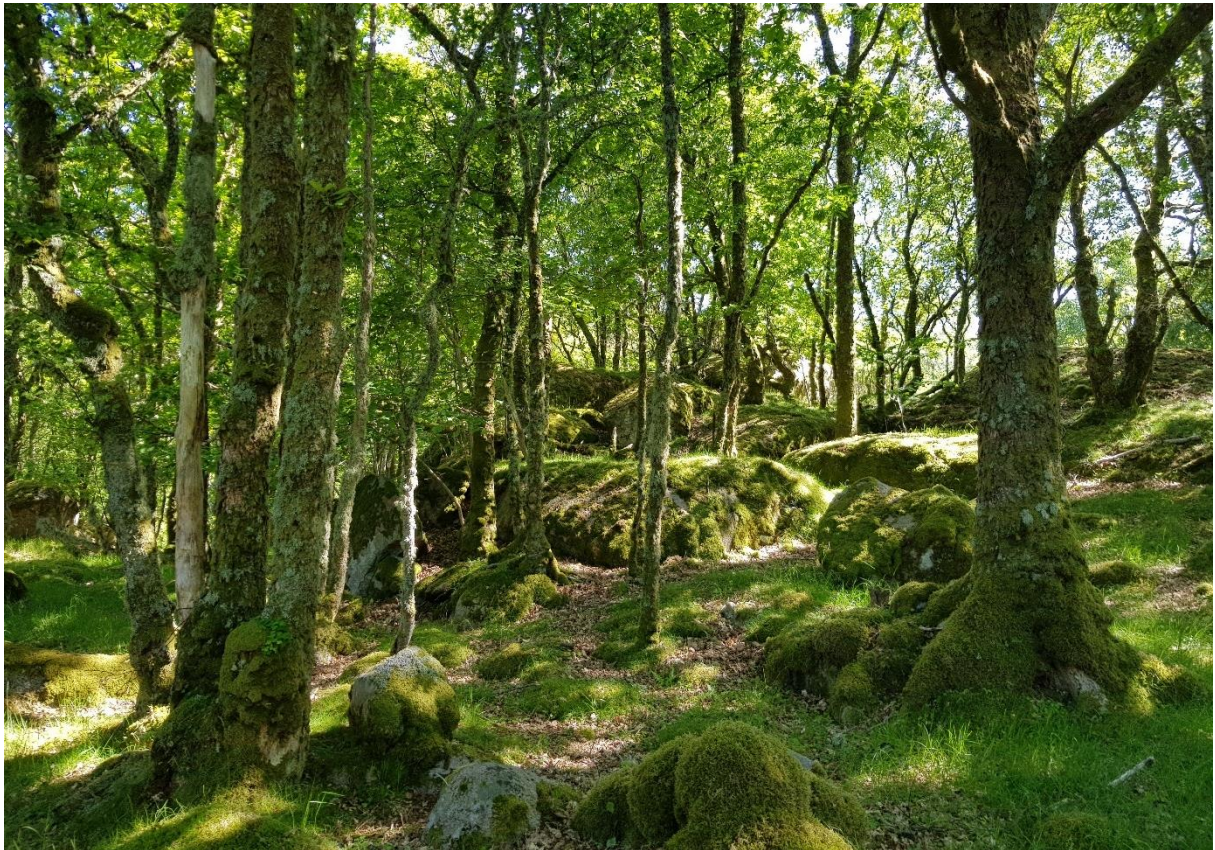
Figur 12. Naturtypelokalitet: Ullerøy 12 (sone 1). Naturbeitemark/slåttemark. Skjøttes som slåttemark. Koordinat: 377021,46Ø 6435623,23N. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

Figur 13: Naturtypelokalitet: Ullerøy 10 (sone 2). Kystlynghei svidd nylig, i mosaikk med urterike arealer og lyng i pionérfase. Koordinater: 377431.89Ø 6435843,49N. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

Figur 14: Naturtypelokalitet: Ullerøy 10 (sone 2). Kystlynghei. Koordinater: 377271,59Ø 6435939,52N. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

Figur 15: Naturtypelokalitet: Ullerøy 2. Lågurteikeskog, ivaretas uten skjøtselstiltak. Foto tatt 16.06.2022: Siri Khalsa.

Figur 16: Naturtypelokalitet: Ullerøy 7 (sone 1). Slåttemark. Skjøttes som slåttemark. Tuer kan graves opp, ryddes med ryddesag eller hakkes opp, ved kapasitet. Koordinater: 377455,83Ø 6435269,36N. Foto tatt 16.06.2022: Maria Hertzberg.

Figur 17: Naturtypelokalitet: Ullerøy 9 (sone 3). Slåttemark. Restaureringstiltak er aktuelt i form av å rydde eller brenne hogstavfall i engen. Koordinater: 377578,77Ø 6435302,55N. Foto tatt 16.06.2022: Maria Hertzberg.

Naturtypelokaliteter

Ullerøy 1

ID: NINFP2210082188

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Størrelse: 2272 m²

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Usikkerhet: Ja, på kanten til slåttemark. Har tidligere blitt slått og beitet, siste årene kun beitet. Området har tuer og blir fremover brukt som beitemark, ifølge grunneier.

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Lokalt viktig (C-verdi).

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfoldet får lite skår fordi den har under 5 habitatspesifikke arter. Videre er området under 4 daa og består av en kartleggingsenhet. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Området får god tilstand grunnet ekstensiv bruk med beite/slått og fordi det er intakt semi-naturlig mark uten gjødsling eller fremmede arter.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for naturbeitemark fra 2015 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og middels vekt på typevariasjon da enda i noe grad har varierende fuktighetsforhold. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting, mens lokaliteten får lav-middels vekt for tilstand grunnet tuer og at det er lite aktuelt å slå. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemark. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien lokalt viktig (C-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

.....

Ullerøy 2

ID: NINFP2210082191

Naturtype: C17.1 Lågurteikeskog (ntyp_C17_01)

Størrelse: 12129

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Høy kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Ikke vurdert.

Naturmangfoldvurdering: Moderat

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfoldet får moderat skår. Størrelse på ca 6000 m² trekker opp samt noen trær med spesielt livsmedium/hule trær. Ingen dødved og ingen habitatspesifikke arter trekker ned. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før. Av planter finnes legeveronika, gaukesyre, hassel og lundrapp.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Tilstanden er vurdert som god grunnet ingen gran, lite tilgroing av busksjikt, ingen spor etter tyngre kjøretøy og ingen fremmede arter påvist ved befarings. Skogen vurderes til naturskogstilstand grunnet beliggenhet på en hytteøy med lite kommersiell virksomhet. Følgende naturskogsbeskrivelse i NIN legges til grunn for vurderingen av naturskog: "Skogsmark med skogbestand framkommet ved naturlig foryngelse av stedegent genmateriale, der menneskelig påvirkning har funnet sted i så liten utstrekning, for så lang tid tilbake, eller er utført på en slik måte, at skogsmarkssystemets naturlige struktur, sammensetning, og økologiske prosesser dominerer".

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Ikke verdivurdert etter DN-13 da det ikke er en skjøtselsavhengig naturtype.

.....

Ullerøya 3

ID: NINFP2210082190

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Størrelse: 4390

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Usikkerhet: Ja, på grensen til slåttemark. Har tradisjonelt blitt slått med etterbeite. Siste fem år har det blitt hardt beitet hele sommeren.

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfoldet får lite skår fordi den har under 5 habitatspesifikke arter (Tiriltunge, blåklomme og smalkjempe). Videre er området under 8 daa og består av en kartleggingsenhet. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Preget av beite og ekstensiv bruk. Dette sammen med at det ikke er fremmede arter gir god tilstand.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for naturbeitemark fra 2015 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemark. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

.....

Ullerøy 4

ID: NINFP2210082187

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Størrelse: 7135

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Usikkerhet: Ja, på grensen til slåttemark. Har tradisjonelt blitt slått med etterbeite. Siste fem år har det blitt hardt beitet hele sommeren.

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfoldet får lite skår fordi den har under 5 habitatspesifikke arter (Tiriltunge, blåklomme og smalkjempe). Videre er området under 8 daa og består av en kartleggingsenhet. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Området får god tilstand grunnet ekstensiv bruk med beite/slått og fordi det er intakt semi-naturlig mark uten gjødsling eller fremmede arter.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for naturbeitemark fra 2015 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle

slåttemarker. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

Ullerøy 5

ID: NINFP2210082189

Naturtype: C17.1 Lågurteikeskog (ntyp_C17_01)

Størrelse: 34000

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Svært høy kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Ikke verdivurdert.

Naturmangfoldvurdering: Stort

Naturmangfold beskrivelse: Naturmangfoldet får stor naturmangfoldkvalitet hvor størrelse på ca 31000 m2 er utslagsgivende. Lokaliteten er kuttet av prosjektgrensen. Ingen trær med spesielt livsmedium, ingen dødved og ingen habitatspesifikke arter ble registrert. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Tilstanden er vurdert som god grunnet ingen gran, lite tilgroing av busksjikt, ingen spor etter tyngre kjøretøy og ingen fremmede arter påvist ved befarings. Skogen vurderes til naturskogstilstand grunnet beliggenhet på en hytteøy. Følgende naturskogsbeskrivelse i NIN legges til grunn for vurderingen: "Skogsmark med skogbestand framkommet ved naturlig foryngelse av stedegent genmateriale, der menneskelig påvirkning har funnet sted i så liten utstrekning, for så lang tid tilbake, eller er utført på en slik måte, at skogsmarkssystemets naturlige struktur, sammensetning, og økologiske prosesser dominerer".

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Ikke verdivurdert etter DN-13 da det ikke er en skjøtselsavhengig naturtype.

Ullerøy 6

ID: NINFP2210082755

Naturtype: C1 Hule eiker (ntyp_C01)

Størrelse: 77

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Lav kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Lokalt viktig (C-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Eika får lite skår på naturmangfold grunnet omkrets på 227, lite sprekkebark og ingen synlig hulhet. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen er kjent fra før.

Tilstandsvurdering: Moderat

Tilstand beskrivelse: Tilstanden er vurdert til moderat grunnet overlappende krone med andre trær og 10-25% tresjiktdekning.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Treet får lav vekt på størrelse (inngangsverdi) og lav vekt på sprekkebarkdybde. Den får lav vekt på habitatkvaliteter grunnet ingen hulhet og lite dødved. Samlet vurderes treet til å være lokalt viktig (C-verdi).

.....

Ullerøy 7

ID: NINFP2210082185

Naturtype: D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)

Størrelse: 2334

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten, med kun 4 habitatspesifikke arter og med kun en kartleggingsenhet. Dette gir liten skår på naturmangfold. Det er ikke registrert rødlistede arter av moser, lav, sopp eller karplanter.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er intakt og i nokså ekstensiv bruk. Det er ikke registrert fremmede arter og det er ingen gjødsling. Dette gir god skår på tilstand.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for slåttemark fra 2018 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkterarter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting og slått, mens lokaliteten får middels vekt for tilstand. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemarker. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

.....

Ullerøy 8

ID: NINFP2210082186

Naturtype: D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)

Størrelse: 3011

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten, med få habitatspesifikke arter og med kun en kartleggingsenhet. Dette gir liten skår på naturmangfold. Det er ikke registrert rødlistede arter av moser, lav, sopp og karplanter.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er intakt og i nokså ekstensiv bruk. Dette gir god skår på tilstand. Det er ikke registrert fremmede arter og det er ikke gjødslet. Lokaliteten er ganske skyggefull.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for slåttemark fra 2018 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkterarter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting, mens lokaliteten får lav-middels vekt for tilstand. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemarker. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

.....

Ullerøy 9

ID: NINFP2210082184

Naturtype: D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)

Størrelse: 2935

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Lav kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Lokalt viktig (C-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten, med få habitatspesifikke arter og med kun en kartleggingsenhet. Dette gir liten skår på naturmangfold. Det er ikke registrert rødlistede arter av karplanter, moser, lav eller sopp.

Tilstandsvurdering: Moderat

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er i ferd med å gjenåpnes og regnes derfor i brakkleggingsfase. Dagens bruk svært ekstensiv. Dette gir moderat skår på tilstand. Det er ikke registrert fremmede arter.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for slåttemark fra 2018 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon da enda i noe grad har varierende fuktighetsforhold. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som middels med beiting, mens lokaliteten får lav vekt for tilstand. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemarker. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien lokalt viktig (C-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

Ullerøy 10

ID: NINFP2310114152

Naturtype: D4 Kystlynghei (ntyp_D04)

Størrelse: 71465

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Stort

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten får moderat på størrelse, men da både byggefase og pionerfase er tilstede, gir dette stor skår på naturmangfold. Lokaliteten har større partier med gammel lyng, men det er også partier hvor skjøtselen er gjenopptatt og hvor det er både lyng i pioner- og byggefase (se under tilstand). Det er ikke registrert rødlistede arter av lav, moser, sopp eller karplanter.

Tilstandsvurdering: Dårlig

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er for det meste i tidlig gjenvekstsuksessjon og får derfor dårlig skår på tilstand. I partier er lyngheia i god tilstand etter nylig gjenopptatt brenning, med mosaikk mellom ny lyng, urter og noe eldre lyng. Disse arealene ligger innimellom partiene med gammel lyng. Øya beites av sau, og beitetrykket er lavt. Noe sitkagran finnes svært spredt.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Kystlynghei i forholdsvis god hevd og som er i bruk med avsviing og beite. Det er mindre forekomster av fremmedarten sitkagran. Basert på faktaark for kystlynghei fra 2015 gir dette høy vekt på tilstand og påvirkning. Den får middels vekt på størrelse (over 100 daa i mosaikk med Ullerøy 11). Fravær av rødlistede arter gir lav vekt på artsmangfold. Ut fra dette og sett i sammenheng med andre lokaliteter i nærområdet oppnår lokaliteten verdien Viktig – B.

Ullerøy 11

ID: NINFP2310114240

Naturtype: D4 Kystlynghei (ntyp_D04)

Størrelse: 36265

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Svært lav kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Lokalt viktig (C-verdi).

Naturmangfoldvurdering:

Naturmangfold beskrivelse:

Tilstandsvurdering: Svært redusert

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er i sein gjenvekstsuksesjon og får derfor svært redusert på tilstand. Her er lynghei gjengrodd med skog og kratt.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Kystlynghei i dårlig tilstand, men med noe beitetrykk. Basert på faktaark for kystlynghei fra 2015 gir dette lav vekt på tilstand og påvirkning. Den får middels vekt på areal (mosaikk med Ullerøy 10) og lav vekt på rødlistede arter. Ut fra dette oppnår lokaliteten verdien lokalt viktig – C.

Ullerøy 12

ID: NINFP2310114242

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Størrelse: 3919

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten og med få habitatspesifikke arter. Dette gir liten skår på naturmangfold. Det er ikke registrert rødlistede arter av lav, moser, sopp eller karplanter.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten får god skår på tilstand da den er i nokså ekstensiv bruk og intakt, uten fremmede arter og ikke preget av gjødsling.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for naturbeitemark fra 2015 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemark. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

Ullerøy 13

ID: NINFP2310114243

Naturtype: D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)

Størrelse: 1434

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten og med få habitatspesifikke arter. Dette gir liten skår på naturmangfold. Kusymre, tiriltunge og smalkjempe forekommer i lokaliteten. Det er ikke registrert rødlistede arter av lav, moser, sopp eller karplanter.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er intakt semi-naturlig mark i nokså ekstensiv bruk og uten fremmede arter. Dette gir god skår på tilstand. Her er gamle slåtteterrasser.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for slåttemark fra 2018 får lokaliteten høy vekt på areal (over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting og slått, mens lokaliteten får lav-middels vekt for tilstand. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemark. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

.....

Ullerøy 14

ID: NINFP2310114244

Naturtype: D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Størrelse: 3183

Kartlagt: 16.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat kvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Naturmangfoldvurdering: Lite

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten er liten og med foreløpig få funn av habitatspesifikke arter. Dette gir liten skår på naturmangfold. Det er ikke registrert rødlistede arter av lav, moser, sopp eller karplanter.

Tilstandsvurdering: God

Tilstand beskrivelse: Lokaliteten er intakt og i nokså ekstensiv bruk. Det er brukt en del tid på å gjenåpne her de senere årene, og lokaliteten har nå et åpent preg. Det er ikke registrert fremmede arter. Dette gir god skår på tilstand.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for naturbeitemark fra 2015 får lokaliteten høy vekt på areal (godt over 1 daa) og lav vekt på typevariasjon. Den oppnår lav vekt på tyngdepunkter og lav vekt på rødlistearter. Dagens påvirkning vurderes som god med beiting og gjenåpning. Den oppnår høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i et gammelt kulturlandskap med flere verdifulle slåttemark. Samlet sett oppnår lokaliteten verdien viktig (B-verdi). Verdien kan styrkes ytterligere gjennom videre målrettet restaurering og påvisning av flere rødlistearter.

Artsliste

Tabell 2: Artsliste for Ullerøy basert på feltkartlegging 16.06.2022 og eksport fra Artskart (09.02.2023) (Artsdatabanken og GBIF Norge 2023). Kategorier fra rødlisten (arter som er truet av utryddelse): RE – regionalt utdødd; CR – kritisk truet; EN – sterkt truet; VU – sårbar; NT – nær truet; DD – datamangel; NE – ikke vurdert, NA – ikke egnet; LC – livskraftig (ikke rødlistet). Kategorier fra fremmedartslisten (fremmede arter som medfører en økologisk risiko for norsk natur): SE – svært høy risiko; HI – høy risiko; PH – potensielt høy risiko; LO – lav risiko; NK – ingen kjent risiko.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Funndato
Karplanter	<i>Achillea millefolium</i>	Ryllik	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Aira praecox</i>	Dvergsmyle	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Jonsokkoll*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Alauda arvensis</i>	Sanglerke	Nær truet (NT)	28.03.1988
Karplanter	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gulaks*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Anthus petrosus</i>	Skjærpiplerke	Livskraftig (LC)	28.03.1988
Fugler	<i>Anthus pratensis</i>	Heipiplerke	Livskraftig (LC)	02.04.1988
Karplanter	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	Blankburkne	Livskraftig (LC)	16.08.1981
Karplanter	<i>Atocion rupestre</i>	Småsmelle	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Avenula pratensis</i>	Enghavre*	Nær truet (NT)	16.06.2022
Fugler	<i>Bucephala clangula</i>	Kvinand	Livskraftig (LC)	27.03.1988
Karplanter	<i>Campanula rotundifolia</i>	Blåklokke*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Carex leporina</i>	Harestarr	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Carex pallescens</i>	Bleikstarr	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Cerastium fontanum</i>	Arve	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Circus aeruginosus</i>	Sivhauk	Nær truet (NT)	03.05.2017
Karplanter	<i>Cirsium palustre</i>	Myrtistel*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Clangula hyemalis</i>	Havelle	Nær truet (NT)	02.04.1988
Fugler	<i>Columba palumbus</i>	Ringdue	Livskraftig (LC)	24.06.1991
Karplanter	<i>Conopodium majus</i>	Jordnøtt*	Livskraftig (LC)	16.06.2022

Fugler	<i>Curruca communis</i>	Tornsanger	Livskraftig (LC)	25.06.2007
Fugler	<i>Curruca curruca</i>	Møller	Livskraftig (LC)	30.05.2020
Karplanter	<i>Digitalis purpurea</i>	Revebjelle*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Festuca rubra</i>	Rødsvingel	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Ficaria verna</i>	Vårkål	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Filipendula ulmaria</i>	Mjødurt	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Fringilla coelebs</i>	Bokfink	Livskraftig (LC)	01.05.2007
Karplanter	<i>Fumaria muralis</i>	Kystjordrøyk	Livskraftig (LC)	30.05.1992
Karplanter	<i>Galium saxatile</i>	Kystmaure*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Haematopus ostralegus</i>	Tjeld	Nær truet (NT)	07.05.1988
Karplanter	<i>Hedlundia hybrida</i>	Rognasal	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Hypochaeris radicata</i>	Kystgrisøre*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Jasione montana</i>	Blåmunke	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Juncus effusus</i>	Lyssiv	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Larus argentatus</i>	Gråmåke	Sårbar (VU)	25.06.2007
Fugler	<i>Larus canus</i>	Fiskemåke	Sårbar (VU)	28.03.1988
Fugler	<i>Larus marinus</i>	Svartbak	Livskraftig (LC)	25.06.2007
Fugler	<i>Linaria flavirostris</i>	Bergirisk	Livskraftig (LC)	28.03.1988
Karplanter	<i>Lotus corniculatus</i>	Tiriltunge*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Hanekam*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Mergus serrator</i>	Siland	Livskraftig (LC)	01.05.2007
Fugler	<i>Motacilla alba</i>	Linerle	Livskraftig (LC)	29.04.2018
Karplanter	<i>Nardus stricta</i>	Finnskjegg*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Numenius arquata</i>	Storspove	Sterkt truet (EN)	01.05.1990
Fugler	<i>Parus major</i>	Kjøttmeis	Livskraftig (LC)	08.05.2019
Karplanter	<i>Pedicularis sylvatica</i>	Kystmyrklegg*	Livskraftig (LC)	30.10.2009

Fugler	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Storskarv	Nær truet (NT)	27.03.1988
Fugler	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Løvsanger	Livskraftig (LC)	30.05.2020
Karplanter	<i>Pilosella officinarum</i>	Hårsveve	Ikke vurdert (NE)	16.06.2022
Karplanter	<i>Plantago lanceolata</i>	Smalkjempe*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Poa pratensis</i>	Engrapp	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Polygala serpyllifolia</i>	Heiblåfjær	Livskraftig (LC)	22.10.2001
Karplanter	<i>Potentilla erecta</i>	Tepperot*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Primula vulgaris</i>	Kusymre*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Pteridium aquilinum</i>	Einstape	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Moser	<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	Engkransmose	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Rumex acetosa</i>	Matsyre	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Sedum anglicum</i>	Kystbergknapp	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Somateria mollissima</i>	Ærfugl	Sårbar (VU)	25.06.2007
Karplanter	<i>Stellaria media</i>	Vassarve	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Sturnus vulgaris</i>	Stær	Nær truet (NT)	28.03.1988
Fugler	<i>Sylvia atricapilla</i>	Munk	Livskraftig (LC)	30.05.2020
Fugler	<i>Sylvia borin</i>	Hagesanger	Livskraftig (LC)	28.06.2012
Karplanter	<i>Teucrium scorodonia</i>	Firtann	Livskraftig (LC)	30.10.2009
Karplanter	<i>Trifolium repens</i>	Hvitkløver	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Fugler	<i>Turdus merula</i>	Svarttrost	Livskraftig (LC)	03.07.2015
Fugler	<i>Uria aalge</i>	Lomvi	Kritisk truet (CR)	27.03.1988
Karplanter	<i>Veronica chamaedrys</i>	Tveskjeggveronika	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Veronica officinalis</i>	Legeveronika*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Vicia sepium</i>	Gjerdevikke	Livskraftig (LC)	16.06.2022
Karplanter	<i>Viola canina</i>	Hundefiol*	Livskraftig (LC)	16.06.2022

Karplanter	<i>Viola palustris</i>	Myrfiol*	Livskraftig (LC)	16.06.2022
------------	------------------------	----------	---------------------	------------

* Arten er en kjennetegnende art/tyngdepunktsart/skilleart for semi-naturlig eng.

Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater

Her er det plass for grunneier å føre inn sine egne notater som gjelder gjennomføring av tiltakene. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres.

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK / TIMER	ÅR

SNO-retningslinjer for lyngbrenning

Til: Ansatte i SNO og tjenesteytere

Fra: SNO-sentralt

Dato: Gjeldende fra 2011

Mange verneområder langs kysten innehar store areal med kystlynghei. Dette er en menneskeskapt naturtype som er avhengig av bruk for å bestå. Hvis bruken opphører, vil områdene gro til med busker og trær. Fremmede arter som bergfuru og/eller sitkagran har også blitt plantet mange steder, og er i dag i full spredning. Lyngbrenning er en rask og kostnadseffektiv måte å skjøtte kystlyngheia på. Målet er å få fram en mosaikk av vegetasjonsflater med røsslynghei i ulike alder. Da vil heia få størst variasjon og vil også få best fôrverdi. Lyngbrenning i kombinasjon med beiting er den beste måten å skjøtte lynghei på. Hvis det i lyngheia er stort oppslag av busker og trær bør dette ryddes før man brenner. Men man kan med fordel la noe stå igjen da treklynger kan brukes som skjul for dyra og beite. Antall år mellom lyngbrenninger kan variere (fra åtte år til over 20 år). Sjekk røsslyngtilstanden; gammel og grov lyng bør brennes, men vær klar over at regenereringa etter brann kan ta noen år og det er viktig å følge med på dette slik at ikke all røsslyng brennes før ny kommer tilbake. Det beste er å brenne FØR mosemattene får mulighet til å bli heldekkende. Husk fotodokumentasjon før, under og etter arbeidet.

Før brenning

- Skjøtselshjemmel gjennom verneforskrift eller NML § 47, og bestilling fra forvaltningsmyndigheten skal foreligge
- Det er kommunen som er myndighet vedrørende åpen brenning. Åpen brenning er bare tillatt dersom kommunen har åpnet opp for dette gjennom "Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner". Sjekk om kommunen har åpnet opp for dette. I motsatt fall må det søkes dispensasjon fra forbudet
- Stedlig politi skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Brannvesenet skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Naboer og grunneier skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Ha en plan for hvordan brannen kan slukkes
- Planlegg godt hvor det skal brennes – en mosaikkstruktur mellom brente og ubrente flater er å foretrekke. Finnes det naturlige avslutningslinjer (som stier, myrkanter eller tjern) eller må det brennes branngater? Ei branngate bør ha en bredde på 5-6 m
- Brenn alltid mens jorda er fuktig eller det er tele i jorda (sein høst til tidlig vår fram til seinest 15. april)
- Ta hensyn til fugl. Brenningen bør skje før hekketiden. I de sørligste delene av kysten er ærfugl og grågås vanligvis i gang med hekking i mars måned, og brenning i slike områder bør derfor være avsluttet innen 15. mars
- Ta hensyn til fornminner og kulturminner

Under brenning

- Brenn bare under gunstige værforhold; laber bris er passe vindstyrke
- Vanligvis brenner man med vinden

- Ha godt med mannskap og slukkeutstyr (brannvifter, spader med lange skaft, snøskuffer etc.)
- Brannen kan startes med en propanblåselampe. Det er en fordel å tenne på flere steder slik at det danner seg en brannfront
- Ved slukking; vær bak flammene og slukk brannen fra kilden. Slukk brannen på bakketoppen. Da mister flammene noe av kraften og er lettere å slukke
- Bruk arbeidsklær av bomull eller ull, kraftige støvler, lue og arbeidshansker

Etter brenning

- Gå aldri fra et område hvor det fortsatt kommer røyk. Forsikre deg om at brannen er godt slukket
- Ha beredskap ved behov for etterslukking
- Få inn på kart hvilke områder som er brent og når de er brent
- Stedlig politi skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Brannvesenet skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Naboer og grunneier skal alltid varsles og etter at brenningen er avsluttet

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2023–023
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-195-0

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no